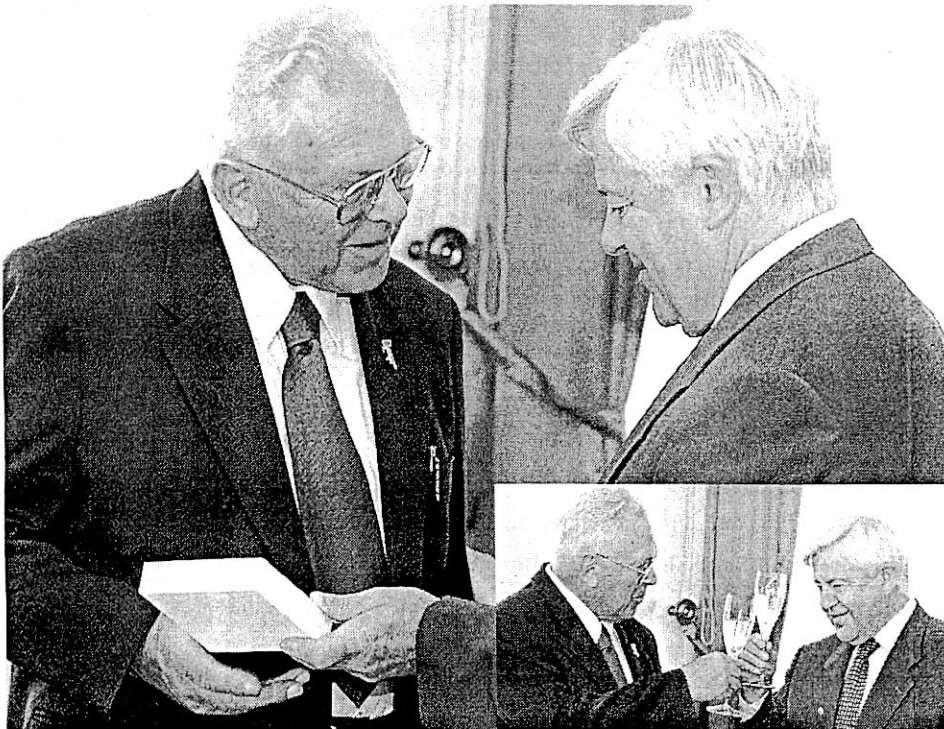

Častni znak svobode patru Valerijanu Jenku

STA/LJUBLJANA - Predsednik republike Milan Kučan je za dolgoletno zaslužno delovanje med Slovenci v Avstraliji s častnim znakom svobode Republike Slovenije odlikoval patra Valerijana Jenka. Najvišje slovensko priznanje je prejel za svoje socialno in kulturno delo med avstralskimi zdomci, ki ga je opravljal poleg svojega duhovniškega poklica. Kučan se je pridružil želji v Avstraliji živečih Slovencev, da bi pater Valerijan še dolgo deloval v njihovo dobro, saj jim to veliko pomeni, o čemer se je ob obisku v Avstraliji prepričal tudi sam predsednik.

Pater Valerijan je dejaven v okviru slovenske skupnosti v Avstraliji. Že ob svojem prihodu v Avstralijo je obiskoval slovenske rojake v taboriščih v Matraville, Villawoodu, Cabramatti in po domovih. Pater Valerijan je sodeloval tudi pri ustanovitvi in organizaciji prvih slovenskih društev in Sydneyu, in bil eden prvih zaupnikov in ustanoviteljev tega društva. Za svoje življenjsko delo med Slovenci v Avstraliji je ob Dnevu Avstralije prejel avstralsko državno odlikovanje. Sodeloval je pri razvoju in ustanovitvi radia v Sydneyu, kjer je s svojimi prispevki še vedno stalen sodelavec.

Od vsega začetka sodeluje tudi v slovenskem tisku v Avstraliji; ima redno rubriko v mesečniku Misli in izdaja manjše mesečno

glasilo Rafael za potrebe Slovencev v Sydneyu.

V času osamosvajanja in nastajanja samostojne države Slovenije je bil skupaj z drugimi voditelji Slovenske skupnosti v Sydneyu na čelu vseh akcij za pomoč mladi državi. Organiziral je razne oblike pomoči, pisal pisma, se sestajal z avstralskimi politikami, sprejemal slovenske predstavnike in se trudil za dvig slovenske narodne zavesti in prispeval tudi k razumevanju dogodkov v domovini.

Pater Valerijan se je rodil v Ljubljani, kjer je tudi obiskoval meščansko šolo. Gimnazijo je deloma obiskoval v Ljubljani, deloma pa tudi v begunskih taboriščih v avstrijskem Lienzu in Spittalu na Dravi. Leta 1943 je vstopil v frančiškanski red. Ob koncu druge svetovne vojne se je umaknil v Avstrijo, kjer so ga v Celovcu sprejeli patri kapucini. Decembra 1949 je odšel v Ameriko, kjer je na ameriških Brezjah v Lemontu, blizu Chicaga, nadaljeval bogoslužne študije. Leta 1952 je prejel mašniško posvečenje. Leta 1963 pa je prispel v Avstralijo.

Predlog za odlikovanje so predsedniku republike dale številne slovenske organizacije in verske skupnosti v Avstraliji. Podprla ga je prejšnja odpravnica poslov na slovenskem veleposlaništvu v Canberri Helena Drnovšek Zorko, prav tako pa tudi komisija predsednika republike za odlikovanja.

Bojan Bertonec,
novi odpravnik poslov v
Veleposlaništvu RS v Canberri,
se vam predstavlja:

Prihajam iz Kranja na Gorenjskem, starša pa sta sicer iz bližnjega Trziča. Skupaj z mano je tu družina, soproga Vera in sinova Blaž in Miha, stara dvanajst in deset let. Od prihoda v Avstralijo je minil dober mesec, a smo se že kar dobro aklimatizirali, našli primerno stanovanje, šole za otroke. Nasploh so prvi vtisi v skladu s pozitivnimi pričakovanji. /nadaljevanje na 3. strani/

Podelitev priznanj v Klubu Triglav Panters - Eleonora White dobila priznanje v kategoriji starejših občanov.

Na fotografiji Eleonora White s častnim generalnim konzulom g. Alfredom Brežnikom

Ste pogledali datum izteka naročnine na kuverti? Je čas za obnovo ?

Bodite pozorni na novi naslov, spodaj!

Dragi naročniki, dragi bralci,

da Glas Slovenije je še vedno tukaj. Nekaj številčk bom moral še urediti, da dobim rutino urednikovanja. Upam, da boste s to številčko zadovoljni in da boste še naprej ostali v družini prijateljev slovenske besede. Kritike in pripombe pošljite in z veseljem bom upošteval vaše nasvete. Upam, da bo Glas Slovenije "hodil" še dolgo časa v vaše domove in da bom uspel predati komu mlajšemu "štafetno palico". Res pa je tudi, da elektronika dela z neustavljivo hitrostjo. Morda ga boste v naslednjih letih prebrali kar na vašem televizorju.

Poprosil sem nekaj marljivih rok za pisanje, da so napisale nekaj prispevkov, hvala vsem in upam, da bo tako tudi v nadaljevanju, saj s sodelavci nastaja tudi vaš in naš utrinek avstralske Slovenije. Žal je še vedno tako, da marsikaj ne bo verjetno nikoli zapisano saj se kot pravi Slovenci še vedno bojimo napisati in seveda tudi prebrati nekaj kar nam ne ustreza. Nekateri bi pač radi zgodovino in sedanjost pometli pod preprogo, ter določene stvari zabrisali v neskončnost časa. Nekaterim je še vedno trn v peti, da smo še vedno medij, ki pač obvešča in ohranja trenutek našega vsakdana.

Ne morem tudi mimo tega, da vas prosim, da pogledate datum na vaši kuverti in preverite kako je z vašo naročnino. Saj veste, brez naročnikov in plačanih naročnin je nemogoče opravljati neko delo, stroški pa... saj sami veste, ko greste v trgovino.

Stanka Gregorič si v Sloveniji utrjuje zdravje in nabira novih moči. V naslednjih številkah se bo zagotovo tudi oglasila, ter vas seznanila kako se je znašla v domovini kot "povratnica".

Do naslednjega snidenja lep pozdrav
Florjan

**Veleposlaništvo RS v Canberri
sporoča, da bodo
konzularne ure:**

v nedeljo 18. avgusta od 3 - 5 PM
v Slovenskem društvu Planica 11
Soden Road
Bangholme

v ponedeljek 19. avgusta od
10AM - 1PM
v Verskem središču Kew,
19 A'Beckett Street,
Kew

v nedeljo, 25. avgusta od 2 - 5 PM
v Slovenskem društvu Sydney
2-10 Elizabeth Road
Wetherill Park

v ponedeljek 26. avgusta od
10AM - 1 PM
v Verskem središču Merrylands,
313 Merrylands Road,
Merrylands

ZAKON O EVIDENCI VOLILNE PRAVICE

Po objavi v 52. številki Uradnega lista Republike Slovenije, je dne 29.6.2002 pričel veljati nov Zakon o evidenci volilne pravice, ki prinaša nekaj novosti na tem področju. Temeljni cilj novega zakona je njegova uskladitev z Ustavo Republike Slovenije in uskladitev s pravnim redom Evropske unije.

Sprejeti zakon med drugim odpravlja različne načine evidentiranja volilne pravice državljanov Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji in državljanov Republike Slovenije, ki imajo stalno prebivališče v tujini.

V ta namen pristojno Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije vzpostavlja stalno evidenco volilne pravice državljanov Republike Slovenije, ki nimajo stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju: izseljenci). Ta evidenca se vodi po uradni dolžnosti in se vzpostavi na podlagi vpisa državljanov Republike Slovenije v posebne volilne imenike za volitve predsednika republike leta 1997 in volitve v Državni zbor leta 2000, dalje na podlagi zahtev za vpis v to evidenco tistih izseljencev, ki v evidenco volilne pravice še niso vpisani, in pa ob odselitvi v tujino. Evidenco mora Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije vzpostaviti v treh mesecih po uveljavitvi zakona oziroma najkasneje do prvih prihodnjih volitev, na katerih bodo imeli izseljenci pravico glasovanja. Zakon se bo torej uporabljal že pri izvedbi letošnjih volitev predsednika republike in lokalnih volitev.

Državljan Republike Slovenije, ki nima stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji in še ni vpisan v evidenco volilne pravice, se v to evidenco vpiše na podlagi zahteve. Zahtevo lahko vložijo državljan kadarkoli in sicer pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji - na primer ob obisku v Republiki Sloveniji - na območju katerega je državljan eli eden od njegovih staršev imel zadnje stalno prebivališče; če tega ni mogoče ugotoviti, pa pri pristojnem organu, na območju katerega želi uredničevati volilno pravico, ali pa na Veleposlaništvu Republike Slovenije v Canberri. Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije je z namenom poenotenja postopkov pri sprejemu zahtev pripravilo obrazec »ZAHTEVA ZA VPIS V EVIDENCO VOLILNE PRAVICE«, ki je na voljo na upravnih enotah v Republiki Sloveniji ali na Veleposlaništvu Republike Slovenije v Canberri.

Opozoriti je treba, da je zaradi točnosti evidence in lažjega reševanja zahtev, v obrazcu potrebno navesti čim bolj natančne podatke. Obrazec (ki se lahko fotokopira) našteva tudi vrste dokumentov, izmed katerih se vsaj eden priloži zahtevi. Obrazec lahko dobite v slovenskih društvih ali verskih centrih, lahko pa se obrnete tudi na veleposlaništvo.

Vložitev zahteve ni povezana z nobenimi stroški (je takse prosta).

Embassy of Republic of Slovenia P.O.Box 284 Civic Square Canberra ACT 2608

VSEM SLOVENSKIM ORGANIZACIJAM IN DRUŠTVOM

Spoštovani,

Urad Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu in Ministrstvo za kulturo (javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti) organizirata strokovni seminar za kulturne animatorje - osebe, ki skrbijo za kulturno življenje v slovenskih društvih po svetu; prirejajo razne svečanosti in proslave, razstave, režirajo gledališke predstave in recitale, vodijo folklorne in druge plesne skupine, itd.

Strokovno izpopolnjevanje bo potekalo od 21. do 28. oktobra 2002.

Skupina udeležencev naj bi bila sestavljena iz po dveh kulturnih animatorjev iz posamezne čezmorske države, torej tudi dva iz Avstralije. Vse stroške bivanja, strokovnega izobraževanja ter prevoza bosta krili navedeni instituciji.

Prijava kulturnega animatorja mora vsebovati:

- osebne podatke (ime in priimek, rojstni datum, formalno izobrazbo, naslov, telefon, email, krajši življenjepis)
- opis dosedanjega dela na področju kulture (naziv društva, kjer delujejo) - namen udeležbe na srečanju, želje v zvezi s tem
- pisno izjavo, da bo v slovenskem društvu deloval(-a) še vsaj dve leti po vrnitvi s seminarja

Prednost bodo imeli mlajši kandidati (starost do 40 let) in tisti, ki ge niso bili na nobenem od podobnih seminarjev (za arhivarje, urednike medijskih glasil...).

Preliminarni okvirni program:

1. dan: prihod, registracija, uvodni spoznavni večer, nagovori gostiteljev
2. dan: skupni obiski glavnih gledaliških hiš, drugih kulturnih ustanov
- 3.in 4. dan: praktično delo po interesnih skupinah oz. navzočnost, sodelovanje na vajah v gledaliških, folklornih skupinah...
- 5.dan: ekskurzija v zamejstvo z obiskom kulturnih ustanov, prireditve
- 6.dan: navzočnost, sodelovanje pri dela na šolah
- 7.dan: novi slovenski film, najnovejše glasbeno dogajanje
- 8.dan: evalvacija seminarja, novinarska konferenca.

Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu hkrati obvešča, da je rok prijave 16. september 2002.

Veleposlaništvo bo prijave, ki nam jih boste *posredovali*, poslalo Uradu RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je pristojno za izbor udeležencev. Glede na omejeno število sodelujočih - dva kulturna animatorja iz Avstralije - prosimo za vaše sodelovanje.

S spoštovanjem,

Bojan Bertonec

Odpravnik poslov l.r.

Embassy of Republic of Slovenia P.O.Box 284 Civic Square Canberra ACT 2608

Bojan Bertoncclj,
novi odpravnik poslov v
Veleposlaništvu RS v
Canberri,
bralcem Glasa Slovenije v
predstavitev - nadaljevanje...

Po izobrazbi sem diplomiran politolog mednarodne usmeritve, diplomiral pa sem na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani leta 1987. Do leta 2001 sem bil zaposlen na Zavodu Republike Slovenije za mednarodno znanstveno, tehnično, prosvetno in kulturno sodelovanje, od tedaj pa v Ministrstvu za zunanje zadeve Republike Slovenije. V letih 1995–2000 sem služboval na Veleposlaništvu Republike Slovenije na Dunaju v Avstriji, zadnji dve leti pred prihodom na veleposlaništvo v Canberri pa v kabinetu zunanjega ministra.

Na novem delovnem mestu čakajo nove obveznosti, v novem okolju in v novem krogu ljudi. Vsekakor v štiriletnem mandatu vidim več kot dovolj izzivov in nalog, tako v rednem diplomatsko-konzularnem delu, kot na različnih področjih; gre za bilateralne politične in ekonomske odnose Slovenije z Avstralijo, promocijske cilje, kulturno sodelovanje in še posebej za sodelovanje s slovensko skupnostjo v Avstraliji. Poleg ohranitve vsega doseženega z uspešnim delom in prizadevanji slovenske skupnosti, si predstavljam iskanje poti za prihodnost slovenske skupnosti v Avstraliji in skupnem razmišljanju in razumevanju.

Pred Slovenijo so sicer tudi izzivi zunanjepolitičnih prioritet, to je vključitve v Evropsko unijo in NATO, ki sta pred vrati in ki bosta v prihodnje tudi sooblikovali podobo in delovanje Slovenije doma in v svetu.

Slovenija je v procesu vključitve v Evropsko unijo med vodilnimi državami kandidatki za članstvo in je zaključila pogajanja že o 27 od 30 poglavij evropskega pravnega reda. Slovenija vsekakor pričakuje zaključek pogajanj do konca leta, podpis pogodbe o pristopu v 2003 in sodelovanje na evropskih parlamentarnih volitvah v 2004 že kot članica EU. Slovenija je uspešna tudi v pripravah na članstvo v NATO in pričakuje vabilo v članstvo na jesenskem vrhu NATO v Pragi, s tem pa vstop in soodločanje v pomembnem krogu držav podobnih vrednot in tradicij.

Na bilateralnem področju bi med bližajočimi se zadevami rad še omenil sporazum o socialni varnosti med Slovenijo in Avstralijo, ki je v sklepni fazi, s predvidenim podpisom oktobra letos. Sporazum bo med drugim uredil tudi področje pokojnin, z olajšanjem medsebojnega priznavanja delovne dobe in izplačil pokojnin, predvsem tistim, ki se za stalno vračajo v Slovenijo.

Z odpravnikom poslov,
g. Bojanom Bertonccljem se boste
lahko srečali v
Melbournu 4. avgusta in
11. avgusta v Sydneyu

Navodila konzulata
Avstralije v Ljubljani za
potovanje v Avstralijo

TURISTIČNI VIZUM

1. **48R obrazec**
  2. **obrazec o nekaznovanju oz. služenju vojaščine (oba obrazca je mogoče dobiti na našem Konzulatu)**
  3. **potni list**
  4. **fotografija**
  5. **sklep o dopustu (oz. pordilo o šolanju)**
  6. **potrdilo banke, da ima oseba dovolj sredstev za bivanje v Avstraliji (letalska karta in minimum 1000 AUD mesečno na osebo)**
7. **vizum stane 45 EUR**
V primeru, da v Avstralijo potuje mladoletna oseba brez staršev ali v spremstvu enega od staršev, morajo priložiti še (poleg že navedenih dokumentov):

1. **rojstni list mladoletne osebe**
2. **izjava staršev oz. enega od staršev, da otrok lahko potuje v Avstralijo**

POSLOVNI VIZUM

(seminarji, kongresi, poslovni sestanki)

1. **456 obrazec**
2. **obrazec o nekaznovanju oz. služenju vojaščine**
3. **potni list**
4. **fotografija**
5. **dopis firme, ki osebo pošilja v Avstralijo, v katerem je navedeno, kam oseba gre.**

Firma lahko tudi napiše, da krijejo vse stroške (letalska karta, bivanje v hotelu). V takšnem primeru ni potrebno potrdilo banke.

Če je oseba stara nad 70 let, dobi pri nas poseben obrazec, ki ga izpolni zdravnik.

DIPLOMATSKI POTNI LIST

Za pridobitev diplomatskega vizuma Ministrstvo za zunanje zadeve RS pošlje Note Verbale na Ambasado Avstralije na Dunaju, skupaj s potnim listom.

Note Verbale mora vsebovati : itinerer, čas bivanja v Avstraliji in informacije o letu (flight details).

*Naslov: AUSTRALIAN EMBASSY
Mattellistrasse 2
A – 1040 WIEN, AUSTRIA*

Veleposlaništvo
Republike Slovenije
Canberra

Odpravnik poslov:

Bojan Bertoncclj

Drugi sekretar:

Marko Polajžer

Advance Bank Centre -
Level 6

60 Marcus Clarke Street
Canberra City

Telefon: (02) 6243 4830

Fax: (02) 6243 4827

Embassy of

Republic of Slovenia

P.O.Box 284 Civic Square
Canberra ACT 2608

Domača stran na internetu:

<http://slovenia.webone.com.au>

E-mail:

embassyofslovenia@webone.com.au

Veleposlaništvo je odprto vse delovne dni od
9.00 - 17.00

uradne ure so od 10.00 - 14.00

Konzulat Avstralije

Častni konzul

Viktor Baraga

Trg Republike 3/XII,

Ljubljana 1000 Slovenija

Telefon: + 386 1 425 4252

Fax: + 386 1 426 4721

E-mail: lupo:interprise.siol.net

Republika Slovenija
Ministrstvo za zunanje zadeve
Urad Republike Slovenije
za Slovence v zamejstvu
in po svetu

Gregorčičeva 25

1000 Ljubljana Slovenija

Tel: + 386 1 478 22 91

Fax: + 386 1 478 22 96

E-mail: urad.slovinci@gov.si

Slovenska izseljenska matica
Cankarjeva 1/II, p.p. 1548
1001 Ljubljana, Slovenija
RODNA GRUDA

Tel.: + 386 1 241 02 86

Fax: + 386 1 425 16 73

E-mail: sim@siol.net

Svetovni slovenski kongres
Cankarjeva cesta 1/IV
Ljubljana

Telefon/fax: + 386 1 425 24 40

E-mail: ssk.up@eunet.si

Dolgo poletje in vroča jesen

Marko Pečauer
sobotna priloga DELO

Res je, da vsako leto takle čas, ko se začnejo parlamentarne počitnice, napovedujemo dolgo poletje in vročo jesen. Kot je tudi res, da se potem jeseni ponavadi ne zgodi nič posebnega, vsekakor pa le malo od tistega, kar smo napovedali. Pa vendar tudi za letos napovedujemo vročo jesen. Ne samo zato, ker po dolgih parlamentarnih počitnicah pač vedno pride obdobje intenzivnega političnega življenja, ko je treba urediti, kar se je nabralo čez pomlad in je čez poletje mirovalo. Tudi ne samo zato, ker bo letošnja jesen čas volitev; take ali drugačne volitve so skoraj vsako leto. Nekaj stvari je, ki kažejo, da bo letošnja jesen odločilno obdobje, ki bo zaznamovalo podobo in značaj te države za precej naslednjih let.

S predsedniškimi volitvami to jesen se končuje neko obdobje politične zgodovine Slovenije. Ne glede na to, kdo bo izvoljen za predsednika republike, se bo podoba politične pokrajine precej spremenila. To bo opazno tako rekoč vsakemu državljanu brez posebej globoke analize, neposredno čutno nazomo: Milan Kučan ne bo več predsednik republike, Janez Drnovšek ne bo več predsednik vlade. Dve osebi, ki sta zadnjih deset let postali malone sinonim za visoki državniški funkciji, ki ju opravljata, se bosta poslovili od svojih položajev. Njuna naslednika bo javnost presojala skozi primerjavo z dosedanjima nosilcema funkcije; volili bomo novega Kučana, vlada bo dobila novega Drnovška. In skoraj gotovo javnost z njima ne bo zadovoljna. Kdorkoli bo že izvoljen za predsednika republike, ne bo Milan Kučan. Tudi če bo to Janez Drnovšek, bo slab Kučan. In če bo, kot se napoveduje, predsednik vlade postal Tone Rop, bo slab Drnovšek.

Sam predsedniška funkcija v normalnih razmerah nima kaj velike teže – lahko pa je odločilna v izrednih razmerah, vojnem stanju, v primeru smrti kakega drugega visokega državnega funkcionarja ali pa recimo, če bi v državnem zboru med zasedanjem eksplodirala bomba in umorila večino poslancev; v teh primerih bi vskočil predsednik republike in od njega ali nje bi bilo marsikaj odvisno.

Dokler pa s funkcioniranjem države ni težav, je predsednik republike bolj ali manj protokolarna figura. Za delovanje oblasti je skoraj čistovseeno, kdobo izvoljen za predsednika republike.

S tega gledišča so predsedniške volitve v slovenski javnosti gotovo precej cenjene. Imajo pa neki drug, simbolni pomen. Poleg županskih volitev so volitve predsednika republike edina oblika personificirane politične izbire. Pri volitvah v državni zbor ali občinske svete se volivci odločajo predvsem o političnih programih ali, natančneje rečeno, dajejo podporo stranki, za katero presodijo, da je najbližje njihovim političnim pogledom; na to, kako bo njihova izbira prevedena v osebno sestavo političnih teles, pa nimajo kaj dosti vpliva. Pri predsedniških volitvah pa volivci ne odločajo samo o politični izbiri, ampak tudi o političnem slogu. Ne presojajo samo političnih opredelitev kandidatov, ampak tudi njihove osebnostne lastnosti: kakšen predsednik bi bil posamezen kandidat, kako bi opravljal svojo funkcijo, kakšno podobo bi dal državi kot njen predsednik. Nikoli ni čisto jasno, koliko k odločitvi volivcev prispeva predstava o politični opredelitvi in koliko premislek o osebnosti kandidatov. Vsekakor pa to, kdo je izvoljen za predsednika republike, pove več o tem, kakšen politični slog si želi volilno telo, kot o tem, kateri politični izbiri daje prednost. Predsednik republike je v slovenski javnosti doživljen kot neke vrste utelešenje lastnosti države, ki ji predseduje. V tem je simbolni pomen predsedniških volitev. S svojo izbiro volivci sporočajo: "Hočemo takšno državo, kakršen je ta človek."

Dejstvo, da se je za kandidaturu za predsednika republike odločil tudi sedanji predsednik vlade, povrh vsega pa namerava na svoji sedanjosti funkciji ostati še naprej, vnaša v predsedniško tekmo precej nejasnosti, čisto pravnoformalnih, pa tudi političnih in moralnih dvomov. Je taka tekma, ki jo en igralec igra z udobnega položaja visoke državne funkcije, drugi pa tako rekoč iz anonimnosti svoje zasebnosti, sploh lahko fair? Tudi v medijih nas še čaka razmislek o našem delu v času kampanje. Če hočemo biti korektni do vseh predsedniških kandidatov, koliko sploh še lahko povemo o vladi in njenem predsedniku, ne da bi s tem avtomatično protežirali enega od predsedniških kandidatov? Po drugi strani pa, koliko lahko zamolčimo? Sploh ker se ta kandidat namerava v času kampanje kot predsednik vlade ukvarjati z mnogo bolj usodnimi vprašanji, ki zadevajo prihodnost te države; ravno zaradi njih se je odrekel odstopu s funkcije predsednika vlade.

Ta vprašanja so druga pomembna zadeva, zaradi katere tudi letos napovedujemo vročo jesen: gre za zaključevanje dveh velikih zgodb, ki sta bili v zadnjem desetletju osrednji, če ne celo edini točki programa slovenske politike. Letošnja jesen se odloča o povabilu Sloveniji k vstopu v Nato in zaključuje se pogajanja o pristopu Slovenije k Evropski uniji.

Vtis, ki se je ustvaril v slovenski javnosti, da je vstop Slovenije v ti dve povezavi tako rekoč samoumeven, se utegne izkazati za napačnega. Če je verjeti Janezu Drnovšku, da se je kljub predsedniški kandidaturi odločil ostati na premierskem položaju zato, da bo sodeloval v zaključku pristopanja k EU, potem je položaj alarmanten. Potem Sloveniji kaže zelo slabo; potem je verjetnost, da bo EU Slovenijo zavrnila, večja, kot da jo bo sprejela. Premier bo s svojimi osebnimi zvezami in izkušnjami, ki si jih je pridobil v preteklih letih, skušal rešiti, kar se še rešiti da. Če se lahko zanesemo samo še na osebne zveze in poznanstva, potem je zadeva res hudo zavožena. Vsekakor še čakamo na Drnovškova natančnejša pojasnila.

Če bo Slovenija res deležna zavrnitve EU, potem se bo marsikaj v tej državi postavilo naglavo. To bi namreč pomenilo, da edini cilj, okrog katerega v tej državi velja tako rekoč vsesplošno soglasje, ni bil dosežen. Gotovo bi to povzročilo silovito reakcijo v javnosti, protievropsko evforijo, morda celo razveljavljanje zakonov, ki so bili sprejeti zaradi harmonizacije s pravnim redom EU, in sprememb ustave, ki so posledica španskega in raznih drugih kompromisov ob slovenskem prizadevanju, da bi bili zraven.

Slovenija bi se zaprla vase in vsaj za nekaj časa postala sovražna do vsega tujega. To bi prineslo tudi gospodarski zastoj in splošno krizo v državi.

Pogajanja o pristopu v EU bodo vsekakor še težka in jenski čas bo prinesel še marsikatero slabo novico o tem in onem kompromisu, ki ga bo treba sprejeti za ceno vstopa v EU. Bliže ko bomo vstopu, manj privlačna bo videti EU.

Nato je nekoliko drugačna zgodba. Čeprav strankarska politika daje vtis, da je stopnja soglasja o slovenskem vstopu v to organizacijo enaka kot za EU, je javnost razdeljena skoraj na pol. Oba možna izida, da bo Slovenija povabljen v Nato ali da ne bo, sta lahko vir velikih političnih sporov.

In potem so tu še "običajne" težave, ki jih prinašajo razmeroma nizka gospodarska rast, prazen državni proračun, vse bolj represivno obnašanje države, vse bolj avtokratske težnje oblasti, ki vse teže prenaša kritike na svoj račun, ki jih je vse več.

Kipec Ruvajoča se dečka, delo kiparja Franceta Kralja iz leta 1942 v slovenskem parlamentu

V tako ozračje padejo predsedniške volitve in zato bodo živčne in polne preobratov. Kot je namignil Drnovšek: kandidature se vlagajo do konca septembra, novi predsednik pa bo prevzel funkcijo konec decembra. Kdo ve, kaj vse se še lahko zgodi do takrat. Očitno pa se bomo z Drnovškom to jesen ukvarjali več, kot bi se spodobilo.

Predsednik DZ-ja Borut Pahor je podpisal odlok o razpisu predsedniških in lokalnih volitev, ki bodo 10. novembra. Podpisal je tudi odlok o razpisu splošnih volitev v državni svet: datum volitev predstavnikov lokalnih interesov je 27. november, volitev predstavnikov delodajalcev, delojemalcev, kmetov, obrtnikov in samostojnih poklicev ter predstavnikov negospodarskih dejavnosti pa 28. november.

Za dan razpisa predsedniških volitev in volitev občinskih svetnikov in županov, s katerimi začnejo teči roki za volilna opravila, velja 2. september, za volitve v DS pa 9. september.

Podpora slovenskemu vključevanju v evroatlantske povezave se povečuje

Ljubljana, 29. julija (STA) - Podpora slovenskemu vključevanju v evroatlantske povezave se povečuje, kaže redna mesečna javnomnenjska raziskava, objavljena v današnjem Dnevniku. Podpora članstvu Slovenije v Evropski uniji se je tako povečala na 60 odstotkov, za vstop v zvezo NATO pa bi glasovalo 53,9 odstotka ljudi, ki bi se udeležili referendumu o vstopu.

Delež zagovornikov vstopa v NATO se je torej opazno povečal, zmanjšal pa se je delež tistih, ki menijo, da je potreben referendum o tem vprašanju. 49,2 odstotka vprašanih meni, da je referendum potreben, medtem ko jih 39,2 odstotka referendum zavraca, 11,6 odstotka pa jih nima mnenja o tem, ali je referendum potreben ali ne.

V anketi, ki jo je izvedla agencija Ninamedia, so poklicali 2596 naključno izbranih telefonskih naročnikov, na anketo pa jih je odgovarjalo 700

Vlada na letošnjih sejah sprejela kar 2689 odločitev

Ljubljana, 27. julija (STA) - Slovenska vlada se je od začetka letošnjega leta do 24. julija sestala na 70 sejah, na katerih je sprejela kar 2689 odločitev. Ministri so zasedali na 27 rednih sejah, na katerih so presedeli kar 80 ur in 55 minut, kar pomeni, da je seja povprečno trajala dve uri in 59 minut.

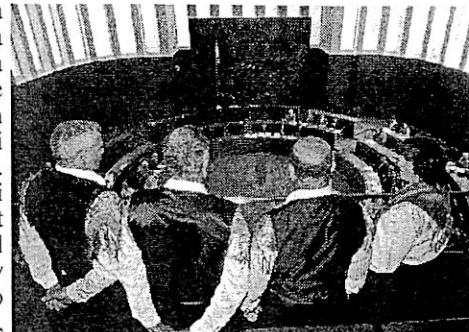
Večino odločitev je vlada sprejela na rednih sejah, in sicer 1969, na omenjenih sejah je sicer obravnavala 675 točk. Medtem, ko je na 43 dopisnih sejah obravnavala 605 točk in sprejela 720 odločitev. Sicer pa je vlada od njenega imenovanja, od 1. decembra 2000 pa do 24. julija letos v okviru 3970 točk dnevnega reda sprejela 8208 odločitev. Ministri so se sestali na 83 rednih sejah, ki so v povprečju trajale tri ure in dve minuti, na njih pa je sprejela 6985 odločitev. Na 154 dopisnih sejah pa je vlada odločila 1223-krat.

Vseslovensko srečanje Slovencev v zamejstvu in po svetu

Ljubljana, 8. julij 2002 - Komisija Državnega zbora Republike Slovenije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je pripravila že drugo vseslovensko srečanje Slovencev z vsega sveta, tako slovenskih zamejcev kot zdomceev in izseljencev. Udeležilo se ga je več kot stopetdeset Slovencev, predstavniki slovenskih društev iz Avstrije, Argentine, Avstralije, BiH, Francije, Hrvaške, Italije, Madžarske, Makedonije, Nemčije, Švice in Švedske.

Po pozdravnih nagovorih predsednika državnega zbora Boruta Pahorja, predsednika Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Franca Pukšiča, državnega sekretarja na Ministrstvu za zunanje zadeve in vodje Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Iztoka Simonitija, predstavnika največje opozicijske stranke Janeza Janše in senatorja v italijanskem parlamentu Miloša Budina so besedo dobili predstavniki Slovencev iz zamejstva in sveta.

Večina govornikov se je zavzela, da bi tovrstna srečanja postala tradicionalna. Borut Pahor je zbrane pozval k dialogu, ki naj bi pokazal na naloge državnega zbora in države kot celote v prihodnjem letu, da bi lahko izpolnili temeljno nalogo, ki je ohranjanje slovenske identitete, jezika in kulture. Državni zbor je letos sprejel resolucijo o Slovencih po svetu, potem ko je bila leta 1996 sprejeta resolucija o Slovencih v zamejstvu. S tem sta državni zbor in Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu zaokrožila razpravo o tem vprašanju in izpolnila pričakovanja Slovencev po svetu, da bo Slovenija vodila konsistentno politiko na tem področju. Franc Pukšič je predstavil delo komisije v preteklem letu ter se tako kot drugi govorniki, zlasti izseljenci, zavzel za pomoč Slovenije vsem tistim, ki se želijo vrniti v Slovenijo. Predstavniki zamejcev pa so opozorili na aktualna politična dogajanja v sosednjih državah ter na vpliv meddržavnih odnosov in nerešenih vprašanj na njihov položaj.

Švicarji zaslužijo največ

Nuernberg, 27. julija (STA) - Švica je oaza obilja, saj je v njej po izplačanih osebnih dohodkih v letu 2001 sedem od devetih najbogatejših regij v Evropi, kaže raziskava nemške družbe za tržne raziskave GfK. Med mesti vodi Ženeva, kjer znaša izplačani povprečni letni osebni dohodek približno 36.000 evrov. Na drugi strani so med najrevnejšimi regije Vzhodne Evrope, kjer med države z najnižjimi povprečnimi letnimi osebnimi dohodki spadajo Albanija (563 evrov), Ukrajina (379 evrov) in Moldavija (223 evrov). S povprečnim letnim osebnim dohodkom v višini 6436 evrov je Slovenija, ki se je uvrstila na 19. mesto med evropskimi državami, lani zaostala za Portugalsko, ki je najrevnejša članica unije in katere državljani so lani v povprečju zaslužili 7466 evrov.

Tako kot v prejšnjih letih analitiki tudi pri raziskavi za lansko leto ugotavljajo, da na listi najbogatejših evropskih držav vodijo izključno članice EU in države Srednje in Severne Evrope, medtem ko zadnjih 20 mest zasedajo države Južne in predvsem Vzhodne Evrope. Vendar pa ob tem ugotavljajo, da so razlike tudi med slednjimi.

Povprečni izplačani osebni dohodek je v Švici lani znašal 25.603 evrov, zaradi česar se lahko Švicarji zahvalijo predvsem svoji trdni valuti, ugotavljajo analitiki GfK. Sledijo prebivalci Luksemburga z 24.623 evri in Norvežani s 19.071 evri letnega osebnega dohodka.

Kot izpostavlja raziskava, je na šestem mestu po osebnih dohodkih Velika Britanija, ki je s 16.451 evri prvič po več letih prehitela Nemčijo, kjer so državljani leta 2001 v povprečju zaslužili 16.171 evrov. Kot poudarjajo v raziskavi, lahko tudi tukaj razlog iščemo v močnem funtu v primerjavi z evrom v času raziskave.

Sicer pa na lestvici najbogatejših evropskih držav Sloveniji neposredno sledijo Madžarska (3213 evrov), Češka (3020), Poljska (3019) in Hrvaška (2766). Makedonija je s 1031 evri na 29. mestu, BiH (779 evrov) in ZRJ (730 evrov) pa sta 34. oz. 35. na lestvici.

Tabor slovenskih otrok po svetu

Na Jezerskem se je začel šesti Tabor slovenskih otrok po svetu. Udeležilo se ga bo 90 otrok iz Avstrije, BiH-a, Hrvaške, Italije, Nemčije, Švice in ZDA, poleg njih pa tudi otroci, njihovi starši in sorodniki iz Slovenije.

Namen enotedenskega srečanja je druženje otrok slovenskih izseljencev z vrstniki iz Slovenije. Tabora, ki ga organizira Slovenska konferenca Svetovnega slovenskega kongresa (SSK), se bodo udeležili tudi predstavniki slovenske vlade in veleposlaništev držav, iz katerih bodo prišli udeleženci tabora, ter domačini Jezerjani.

Tečajnica Banke Slovenije

Srednji devizni tečaj (29. julija 2002)

Država (enota)	tolarjev	Država (enota)	tolarjev
EMU (1 EUR)	226,9956	Madžarska (1 HUF)	0,9295
Avstralija (1 AUD)	124,5039	Poljska (1 PLN)	55,9764
Danska (1 DKK)	30,5393	Švedska (1 SEK)	24,4397
Hrvaška (1 HRK)	30,6792	Švica (1 CHF)	156,2362
Japonska (1 JPY)	1,9543	V. Britanija (1 GBP)	361,5155
Kanada (1 CAD)	146,4110	ZDA (1 USD)	231,2977

Ohranjanje slovensko avstralske zgodovine

ZNANSTVENO RAZISKOVALNO SREDIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE, KOPER
CENTRO DI RICERCHE SCIENTIFICHE DELLA REPUBBLICA DI SLOVENIA, CAPODISTRIA
SCIENCE AND RESEARCH CENTER OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA, KOPER

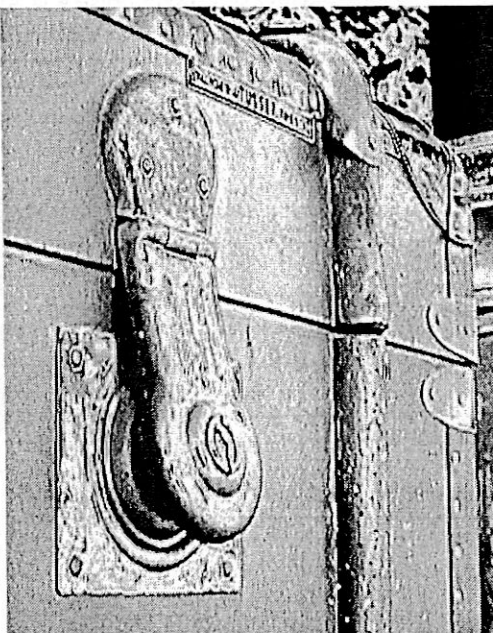
Tekst: Aleksij Kalc - Trst
Fotografija: Florjan

V majski številki našega časopisa smo že poročali o projektu za ohranjanje arhivske dokumentarne dediščine Slovencev po svetu, ki so ga lani razpisala slovenska ministrstva za zunanje zadeve, za znanost, šolstvo in šport ter za kulturo. Projekt, ki je prvenstveno posvečen Slovencem v Avstraliji, izvajata Inštitut za slovensko izseljenstvo pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti ter Znanstveno - raziskovalno središče Republike Slovenije iz Kopra. Njegov namen pa je evidentiranje in urejevanje arhivskega in drugega dokumentarnega gradiva o slovenski prisotnosti na avstralskih tleh kot tudi pomoč slovenskim ustanovam pri vodenju in bodočem vzdrževanju lastnih arhivov.

V teh tednih se zaključuje prva faza projekta, ki je bila v glavnem posvečena organizacijskim zadevam in pripravam vsega potrebnega za izvajanje naloge.

V kratkem sledi sedaj konkretno delo na terenu, med slovenskimi društvi in posamezniki v Avstraliji, kamor se bodo izvajalci podali v naslednjih mesecih. Zato opozarjamo naše ustanove in posameznike, da se tudi sami "pripravijo" na te obiske, ki bodo seveda predhodno točneje najavljeni, in pripomorejo k zbiranju ter ohranitvi čim večje količine dokumentarnega gradiva. Potrebo po takem sodelovanju želimo posebej poudariti, ker ne gre samo za dokumentacijo, ki je že prisotna po ustanovah. V tem primeru imajo projektni izvajalci nalogo gradivo obdelati po strokovnih arhivskih merilih in predvsem (kjer je to potrebno) s svetovanjem ter konkretnimi pripomočki pomagati, da bi se v bodoče pravilno shranjevala. Gre tudi za dokumentacijo posameznikov, ki se hrani po domovih in je v nevarnosti, da se za vedno porazgubi. Ko rečemo posameznikov, mislimo prav na vse člane slovenske skupnosti in ne samo na t.i. vidnejše osebnosti. Vsi priseljenci so s svojim delom na kateremkoli področju pustili (in še puščajo) znake slovenske prisotnosti na tem kontinentu in vsi so na tak ali drugačen način prispevali svoj delček k zgodovini slovenskega izseljenstva ter avstralske Slovenije. Zato so osebni dokumenti, fotografije, pisma, predmeti in drugo "dokazno" gradivo, ki ga premorejo domovi naših rojakov, zgodovinsko še kako pomembni. Velika škoda bi bila, če bi se ta dokumentacija izgubila, ker bi s tem usahnil velik del naših korenin in korenin, ki napajajo identiteto in čut pripadnosti mlajših rodov.

Velika škoda bi bila tudi, če bi z neobhodnim minevanjem članov naše priseljske skupnosti za vedno obmolnil tudi njihov zgodovinski spomin, njihove nikjer zabeležene življenjske poti in vsakdanje izkušnje. Spomin. Če pomislimo, se bomo zavedli, da je to pravzaprav velika zakladnica naše eksistence, zlasti ko gre za eksistenco na tujem. Zaradi tega si je projekt za ohranjanje slovenske dokumentarne dediščine v Avstraliji zadal kot nalogo tudi beleženje osebnih pričevanj prek videointervjujev in ustvarjanje posebnega arhiva, ki bo pričal o naši izseljenški zgodovini prek žive besede in slike. Uresničevanje tega dela projekta, h kateremu vabimo vse, ki so pripravljeni pripovedovati o svojem izseljenškem življenju, se je že začelo v sodelovanju s Slovenian Media House. Nadaljevalo se bo v prihodnjih mesecih, še najbolj intenzivno v novembru, ko bodo v Avstraliji izvajali svoj del projektnih nalog sodelavci Znanstveno raziskovalnega središča Republike Slovenije iz Kopra. O podrobnostih in poteku tega dela bodo bralci obveščeni v prihajajočih številkah našega časopisa.

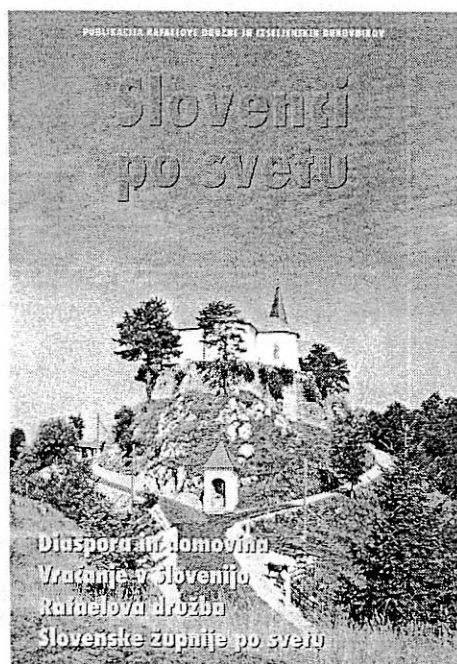
ALI ŽE VESTE,

- da izven meja matične domovine živi več kot 500.000 Slovencev;
- da v Sloveniji deluje kar 18 ustanov, ki se ukvarjajo s problematiko Slovencev po svetu;
- da smo Slovenci organizirani v različnih društvih, katoliških misijah in drugih organizacijah v 23 državah na vseh kontinentih, razen Azije in Afrike;
- da deluje med Slovenci izven meja naše države ok. 250 slovenskih duhovnikov in redovnikov (nekateri tudi za druga področja);
- da je največja slovenska župnija na svetu v Torontu v Kanadi;
- da so Slovenci povsod zelo cenjeni in spoštovani v okolici, kjer živijo;
- da številni naši rojaki zavzemajo pomembne položaje v državah, kjer živijo;
- da so naši rojaki veliko pripomogli za mednarodno priznanje Slovenije pred 10 leti;
- da v Argentini že 4. generacija lepo govori slovensko in bi se nekateri radi priselili v Slovenijo;
- da država Slovenija potrebuje vsako leto vsaj 3.000 novih aktivnih prebivalcev za normalno delovanje v naslednjih dvajsetih letih?

Vse to in še kaj bi radi osvetlili s pričujočo brošuro ob letošnji nedelji Slovencev po svetu. Ugotavljamo namreč, da v domovini vse premalo poznamo stanje in vprašanja naših rojakov po svetu. In vendar so tudi oni del našega naroda. Mnogi, čeprav ne obvladajo najbolje slovenskega jezika, nosijo v sebi globoko povezanost s svojimi koreninami. Sodobne oblike komunikacije omogočajo večje spoznavanje in povezovanje med Slovenci v domovini in po svetu. V času vključevanja v evropske in svetovne integracije potrebujemo tudi izkušnjo naših rojakov, ki že dolgo živijo v drugačnem okolju in nam lahko posredujejo svoja spoznanja, svetujejo in pomagajo premagovati strahove, da se ne bomo zaprli v geto samozadostnosti ali se razpršili in morju brezimnosti. Z veliko zavzetostjo številnih sodelavcev smo pripravili to brošuro in upamo, da vam bo približala stvarnost naših ljudi v svetu. Želimo si, da bi tudi tu zapisana besedila približala rojake vam in vas njim. Upamo tudi, da bo pričujoče gradivo dragocena pomoč in pobuda za spoznavanje in povezovanje Slovencev med seboj - da bi začutili, da je izseljenstvo del narodnega telesa. Če se naš čovek na tujem utrujen opoteka, to slabi domovino, kjer domovina omahuje, je bolj izpostavljen in ogrožen njen sin v svetu. Brošuro vam ponujamo brezplačno v branje. Veseli pa bomo vaših prostovoljnih darov - z njimi boste podprli Rafaelovo družbo - pa tudi odmevov, ki jih pošljite na naslov te ustanove:

Poljanska 2, 1000 Ljubljana, e-naslov: rafaellova.druzba@siol.net
Alojz Uran
narodni ravnatelj dušnega pastirstva Slovencev po svetu

Dean Ceglar

Inštitut za slovensko izseljenstvo

Zgodovina Inštituta za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU sega v leto 1963, ko je Slovenska akademija znanosti in umetnosti (SAZU) postala nosilec projekta *Zgodovina slovenskega izseljenstva*. Skupaj z zgodovinsko sekcijo Slovenske izseljenske matice (SIM) je 18. junija ustanovila *Študijski center za zgodovino slovenskega izseljenstva* (ŠCZSI). Njegove glavne naloge so bile: zbirati, znanstveno proučevati in objavljati gradivo, ki se vključuje v prikaz zgodovine slovenskega izseljenstva. Vse do leta 1967 je deloval v smislu iniciativnega odbora brez lastnih prostorov in kadrov. Gradivo o naših izseljencih in o izseljevanju iz Slovenije se je v ŠCZSI zbiralo in delno obdelovalo v treh sekcijah: arhivski (pod vodstvom Eme Umek iz Državnega arhiva Slovenije), bibliografski (vodil jo je Janez Logar iz Narodne in univerzitetne knjižnice) in statistični (pod vodstvom Živka Šifrerja iz Zavoda za statistiko SRS). Zaradi kopičenja zbranih podatkov se je začela kazati potreba ŠCZSI po lastnem prostoru ter strokovno usposobljenih delavcih. Leta 1968 je SAZU začasno zaposlila zgodovinarja Franca Rozmana, ki je imel svoj delovni prostor pri Sekciji za občo in narodno zgodovino Inštituta za zgodovino pri SAZU. Zaradi pomanjkanja denarja in kadrovske težave je zastavljeno delo ŠCZSI konec šestdesetih postopno zamrlo.

Leta 1973 je prišlo do poskusa ponovne oživitve centra, vendar brez uspeha. Le SIM je še naprej sprejemal pošiljke izseljenskih arhivov, vendar jih ni več sistematično urejal. Po skoraj desetletnem mirovanju je ŠCZSI leta 1982 nasledil Inštitut za izseljenstvo pri SAZU. Pobudo zanj so dali udeleženci mednarodnega simpozija v Ljubljani, posvečega 30-letnici smrti Louisa Adamiča. Inštitut je po ustanovitvi dobil svoje prostore v poslopju predsedstva SAZU, prve zunanje in honorarne sodelavce, znanstveni svet (predsedoval mu je akademik prof. dr. Fran Zwitter) in upravnika (prof. dr. Janez Stanonik). V letu 1983 je Inštitut tudi

formalno postal osrednji slovenski dokumentacijski center za zbiranje arhivskega gradiva o slovenskih izseljencih. Kot že v preteklosti tako se je tudi v tem obdobju pojavil problem zaposlitve strokovnjakov in vse do konca leta 1984 je imel Inštitut poleg zunanjih sodelavcev kot honorarno sodelavko za urejanje dokumentacije le Milo Šenk. Konec leta 1984 se je na Inštitutu za določen čas zaposlila dr. Silva Mežnarič. Leta 1986 se je za nedoločen čas na Inštitut zaposlila Janja Žitnik, po stroki germanistka.

Nove naloge Inštituta

Leta 1986 se je Inštitut ponovno preimenoval, in sicer v Inštitut za slovensko izseljenstvo (ISI) in se priključil *Znanstvenoraziskovalnemu centru* (ZRC) SAZU. Od prejšnjih sodelavcev je ostala le še Janja Žitnik, odprla pa so se nova delovna mesta za etnologinjo Bredo Čebulj-Sajko, za dva zgodovinarja: mag. Andreja Vovka in Marjana Drnovška, ter leta 1989 še sociologinjo Marino Lukšič. Do sedaj so ISI vodili naslednji upravniki in upravnice: dr. Andrej Vovko (1987–1992), dr. Janja Žitnik (1992–1995), dr. Irena Gantar Godina (1995–1999), in dr. Marina Lukšič-Hacin (od leta 1999). Decembra 1995 se je na ISI zaposlil politolog Zvone Žigon. Leta 1999 je ISI dobil tri nove sodelavce: sociologinjo dr. Mirjam Milharčič-Hladnik, zgodovinarja in dokumentalista Deana Ceglarja in geografa Jerneja Mlekuža. ISI je dobil tudi nove, prenovljene prostore na Novem trgu 2. Konec leta 1999 se je začel tudi postopek za ureditev statusa arhiva ISI v dogovoru z Arhivom Slovenije. Decembra leta 2001 je bil ustanovljen tudi *Arhivsko-dokumentacijski center ISI*.

Glavni dejavnosti inštituta sta raziskovalna in arhivska. Pomembna dejavnost inštituta je tudi razstavna (sodelovanje pri razstavah *Izseljenec: življenjske zgodbe Slovencev po svetu* v Muzejem novejšje zgodovine v Ljubljani in *V Ameriko!* z Miklovo hišo v Ribnici). Trenutno potekajo na inštitutu

naslednji projekti: *Stanje arhivskega, muzejskega in knjižnega gradiva pri slovenskih izseljencih po svetu* – v sodelovanju z Znanstvenim in raziskovalnim središčem (ZRS) Koper, *Vloga in pomen žensk za ohranjanje kulturne tradicije med izseljenci* in *Stanje in perspektive slovenskega povratništva*. ISI sodeluje tudi v drugih mednarodnih projektih: *Comparative Education Programme in Euro-Mediterranean Studies* (Faculty of Education, University of Malta) in *Migration and Intercultural Relations: Challenge for European Schools Today* (Stavanger University College, Norveška). Inštitut je član AEMI-ja (*The Association of European Migration Institutions*) in SSS-ja (*The Society for Slovene Studies*) v ZDA. Programska skupina ISI, ki jo vodi dr. Marjan Drnovšek nosi naslov *Narodna in kulturna identiteta slovenskega izseljenstva*. Raziskovalci ISI pokrivajo naslednja področja pri proučevanju slovenskega izseljevanja: zgodovino, literarno zgodovino, sociologijo, etnologijo, geografijo, antropologijo in politologijo.

Leta 1990 je ISI začel izdajati osrednjo slovensko revijo s področja izseljenstva z imenom *Dve domovini – Two Homelands*, ki je doslej izšla v 14 (dvojezičnih) številkah, junija 2002 izide številka 15 in jeseni 2002 še številka 16. Leta 1990 je izšla tudi prva številka *Biltena* ISI. Leta 1994 je začel informativni Bilten izhajati tudi v dvojezični obliki kot *Bilten/Newletter*. Leta 2000 je ISI dobil tudi prvi *Vodnik po arhivskem gradivu* Inštitut za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU, ki ga je uredil Dean Ceglar. Zaradi vpetosti v sodobne informacijske tokove je delovanje inštituta predstavljeno tudi na spletnih straneh: <http://www.zrc-sazu.si/isi/>.

Inštitut za slovensko izseljenstvo

Znanstveno raziskovalni center
 Slovenske akademije
 znanosti in umetnosti,
 Gosposka ulica 13,
 1000 Ljubljana

Med hribi in morjem

Nenavaden začetek, kajne? Verjetno ste že ugotovili da se vam oglašam iz Wollongonga. Naša urednica Glasa Slovenije Stanka Gregorič se je poslovala od nas in moramo priznati, da jo bomo zelo pogrešali. Ostali pa ji bomo hvaležni za vse kar je naredila za nas Slovence v naši novi deželi.

Naši domorodci so našli ime tudi za mesto Wollongong, kar pomeni v njihovem jeziku - med hribi in morjem. Wollongong se nahaja 80km južno od Sydneja in je tretje največje mesto v NSW, po najnovejših podatkih pa ima 235.000 prebivalcev. Razlega se med hribi in morjem po dolžini 30 km in po širini od 2 do 5 km. Najvišji hrib na zahodu Mount Keira ima čez 500 m nadmorske višine in je zelo priljubljena izletniška točka, velja pregovor, če nisi bil na tem hribu, nisi bil v Wollongongu. V tem čudovitem mestu pa živijo tudi Slovenci, bilo naj bi nas nekje okrog 600 duš, oziroma 150 družin.

V te kraje smo prišli nekateri takoj po vojni, ostali pa do leta 1965. Po letu 1965 pa se je migracija začela zaustavljati in je danes skoraj sploh ni iz Slovenije. Slovenci smo poznani, da smo zelo pridni in delavni in, da imamo radi nekaj svojega. Nekje okrog leta 1956 so se prvi krat organizirali in se poimenovali društvo Danica. Bilo je veliko uspehov pa tudi razočaranja in tako se je leta 1969 društvo razpadlo. Hitro po razpadu so spoznali, da brez organiziranosti ne bo šlo. Že v mesecu januarju ali bolj točno 19. januarja 1970 se je nekaj rojakov sestalo v kleparski delavnici našega rojaka Slavkote Vaupotica in ustanovilo novo društvo, katerega so poimenovali "Planica" to pa verjetno zato, ker je bilo med njimi tudi nekaj takih, ki so bili doma iz krajev pod Poncami.

Vse od leta 1970 pa do leta 1983 smo bili pridni in razmišljali, kako priti do svojega gnezda. V mesecu maju 1983 pa se nam je posrečilo, da smo odkupili od anglikanske cerkve - cerkev, dvorano in hišo. Vse to smo si obnovili po našem okusu in si uredili slovenski center v predmestju Wollongonga v Figtree.

Naše društvo oziroma klub "Planica" je oddaljen od centra Wollongonga in morja samo 3 km in se nahaja na Princes Highway na številki 136-140.

V centru se zbiramo ob sredah, sobotah in nedeljah takrat, ko imamo sveto mašo, to pa je vsako drugo in četrto nedeljo v mesecu in ob praznikih, za kar poskrbita Pater Valerijan in pater Filip iz Sydneja. Na žalost je tudi pri nas tako kod pri vseh naših društvih po Avstraliji, da med nami ni dovolj zainteresirane mlajše generacije, da bi prevzela naše žulje. Vsi se sprašujemo, kako dolgo še, morda deset - morda dvajset let tega nihče ne ve.

Ko smo bili še mladi so naše dvorane bile polne in večkrat premajhne. Sezidali smo si velike klube ne sluteč, da bodo postali tudi naši klubi le spomeniki. Vse manj nas je na veseljih - zabavah in prireditvah in so naše dvorane videti prazne, a naše slovenske cerkve pa se polnijo, da se poslovimo od svojega znanca prijatelja, očeta ali matere, brata ali sestre. Morda še ni prepozno. Vprašajmo se ali bo slovenski jezik prenehal zveneti v deželi pod južnim križem. Samo z jezikom se lahko ohrani prisotnost in kultura enega naroda. Po samostojni Sloveniji imamo veliko uradnih ali neuradnih srečanj z rojaki iz naše domovine in skupaj poskušamo najti rešitev pa je ne najdemo, verjetno bo čas naredil svoje a nam pa ostaja le upanje. Ivan iz Wollongonga.

Pozdrav iz sončnega Perth

Lep pozdrav vsem rojakom se iz zahodne Avstralije natančneje iz Perth.

Čeprav smo nekako v zimskem času, pa vendar ni čutili v tem delu preveč mraza v narekovaju seveda, kajti prava zima in mraz se čutila v zimskem času doma v Sloveniji.

Kot sva napisala v naslovu, je vreme tu lepo in sončno le tu in tam kakšna kaplja dežja.

S tem prispevkom vam želiva povedati Kaj? oziroma Kako? živi slovenska skupnost tu v Perthu in okolici, Kaj? počno v Slovenskem Klubu, skratka kratek opis dogodkov. Slovenski Klub v Perthu si vsako leto zada nalogo oziroma plan dogodkov, ki se odvijajo čez celo leto. V ta namen izdajo majhno brošuro in jo porazdelijo med Slovensko skupnost, tako da vsak kdo lahko vidi Kdaj? in Kako? se kaj dogaja tu v Perthu.

Sicer pa za vse dogajanje pravočasno objavlja z Zorico na radijski oddaji vsak petek večer, tako, da vsak kdo, če ne izve preko časopisa, lahko posluša preko radijskih valov.

Slovenski radijski program še vedno z veseljem vodiva vsak petek večer skupaj z ženo Zorico, saj to pa je tudi edino kar nam je v Perthu ostalo aktivnega.

Ker smo že na polovici leta, naj poveva le najbolj odmevne dogodke, ki so se odvijali.

Leto smo pričeli z tradicionalno prireditvijo "GRAPE PICKING DANCE" ali po naše "VINSKO TRGATVIJO".

Bilo je veselo, živahno, pač v stilu slovenske folklore. Za ples so poskrbeli za nas trenutno najbolj interesantni za našo skupnost, ansambel "New Oberkreiner". Odlično pa je bilo poskrbljeno tudi za pijačo in jedačo.

V mesecu maju smo proslavljali "MOTHERS DAY". Enako veselo vzuđuje in na tem praznovanju smo izbrali za leto 2002 "mati - leta". In ta je letos postala Marija Mihelič. Vse čestitke Mariji Mihelič, ki je letos "mati leta".

V mesecu juniju pa smo proslavljali "SLOVENSKI NARODNI PRAZNIK". Le ta se je odvijal v stilu skromnega programa in udeležbe.

Edino, kaj nas tu v Perthu pesti vsako leto. Vedno manjši obisk in zato si člani kluba prizadevajo pridobiti na prireditve prav tako ostale skupnosti, skratka dobrodošli so vsi, ki si žele z nami veseliti. Ne nazadnje se upadanje Slovenske skupnosti pozna prav tako pri perečem vprašanju, kaj se bo zgodilo z Slovenskim Klubom v Perthu?. Znano je, da druge oziroma tretje generacije Slovencev v Perthu ni niti vključno z mano za majhen avtobus.

Počakajmo do oktobra, takrat bo odločilni občni zbor, na katerem mora pasti odločitev kakšna bo usoda Slovenskega Kluba?

V ta namen smo nedavno gostili pri nas g. Zvoneta Zigona iz urada republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Ob svojem uradnem obisku po Avstraliji nas je obiskal tu v Perthu in ob prijetni dobrodošlici smo se lahko z njim pogovarjali najprej v petek zvečer na slovenski radijski oddaji, torej v živo iz studia in nato se naslednji dan v Slovenskem Klubu.

Prizadeval si je izvedeti čim več o nasi skupnosti predvsem o drugi oz. tretji generaciji, nasih aktivnostih in seveda njihovih problemih. Ta njegov obisk je pa hkrati zadnji dogodek, ki se je odvijal tu v Perthu.

Prisrčno vabljeni v ta nas zahodni del Avstralije. Če vas pot kdaj popelje tod mimo se nam oglasite v Slovenskem Klubu 131 James Street, Guildford. Klub je odprt vsako nedeljo popoldan med 4 in 8 uro.

Prispevek sva pripravila radijska voditeljica Slovenskega programa iz Perth

Zorica in Samo. Lep pozdrav do naslednjega javljanja.

“Australian Slovenian Yarra Ranges old vine festival "in Vesele Štajerke v Avstraliji

Australian Slovenian Agency for trading & Cultural Exchange iz Melbourne, sporoča, da bo v mesecu septembru slovenska skupnost v Melbournu in širom Avstralije v sodelovanju z avstralskimi prijatelji praznovala “AUSTRALIAN SLOVENIAN YARRA RANGES OLD VINE FESTIVAL”, prvo obletnico posaditve Stare trte z mariborskega Lenta, ki smo jo posadili v bližini Melbournu 23.septembra 2001.

Osrednja prireditev bo na posestvo MCWilliams Lillydale Vineyard v Seville East in to 22.septembra 2002. V sklopu projekta Stare trte in slovensko avstralskega sodelovanja bomo med 6.septembrom in 23.septembrom 2002 imeli več kulturno zabavnih prireditev in to v Sydneyu, Wollongongu, Adelaidi in Melbournu.

V daljno rocnem projektu Stare trte za poglobljanje slovensko avstralskega sodelovanja sodelujejo posamezniki in slovenske organizacije v Avstraliji, Občina Yarra Ranges in Združenje vinarjev Yarra Valley, McWilliams Lillydale Vineyards. Urad za kulturo Republike Slovenije, Urad za turizem mesta Maribora in Urad za Slovence po svetu ZM RS. Avstralsko Staro trto, si je med svojim obiskom v Avstraliji ogledal tudi Dr. Zvone Žigon, svetovalec na Uradu za Slovence po svetu ZM RS in imel krajši predstaviteni razgovor z podžupanom občine Yarra Ranges g. Alanom Fincherom in direktorjem vinarne McWilliams Vineyards g. Maxom Mc Williamsom.

Za kulturni program in razvedrilo bo tokrat med nami mlada skupina deklet, ki ze 8 let pepeva in igra po Sloveniji in tudi izven Slovenije. Mladost in veselost skupine “VESELE ŠTAJERKE”, bo sigurno osvezujoče vplivala na mlade in ne tako mlade širom Avstralije. Med obveznimi kulturno zabavnimi predstavitvami po slovenskih društvih, se bodo predstavile tudi avstralski publikli.

Več o gostovanju Veselih Štajerk in o samem programu prireditev Old Vine Festivala, bo objavljeno v naslednji izdaji Glasa Slovenije podatke pa boste lahko dobili tudi na internetni strani www.oldvine.siss21.net.au ali www.ausitrading.siss21.com.au

Pozdrave iz Melbournu

Vinko Rizmal

Australian Slovenian Agency for Trading & Cultural Exchange
Koordinator projekta “AUSTRALIAN SLOVENIAN YARRA RANGES OLD VINE FESTIVAL”

Novice iz Newcastla

Ob kraljičinem rojstnem dnevu je slovensko javnost v Newcastlu in širom Avstralije presenetila novica, da je gospod Ivan Klopčič, dolgoletni predsednik Slovenskega društva “Tivoli”, Newcastle, prejel visoko avstralsko priznanje Order of Australia Medal - OAM. Novica je bila še bolj prijetna in zanimiva, saj so kar trije rojaki prejeli isto odlikovanje naenkrat. Poleg gospoda Klopčiča sta prejela Order of Australia Medal še gospod Franc Vodušek in Lenti Lenko, oba iz Viktorije. Vsekakor je to zelo visok doseg ne samo za prejemnike medalj, temveč za vso slovensko skupnost v Avstraliji. Vsako odlikovanje, vsak uspeh, velik ali majhen, vsako dobro opravljeno delo predstavlja našo rojstno domovino Slovenijo v labirintu avstralske multikulture.

Ivan Klopčič je prišel v Newcastle 1951. leta. Delal je ves čas v železarni BHP, dolga leta kot operater žerjava. Kot delegat združenja železarskih delavcev (Federated Ironworkers Union), je vse do upokojitve zelo aktivno sodeloval za izboljšanje pogojev in dobrobit tisoče delavcev zaposlenih v železarni.

Ko je med slovenskimi priseljenci v Newcastlu in okolici nastala vse večja potreba po združitvi, je bil Ivan Klopčič eden od ustanovnih članov in prvi tajnik Slovenskega društva “Tivoli”. Predsedniško mesto je prevzel 23. januarja 1960. To funkcijo še danes z veseljem opravlja. Bil je gonilna sila in še je, da društvo prejema skromno državno pomoč, na podlagi katere ima društvo več možnosti pomagati ostarelim rojakom predvsem v obliki prevoza ter z obiski bolanih in osamljenih po bolnicah ali domovih. Ko postajamo vedno starejši in se naše vrste vse hitreje redčijo, je taka povezava še bolj spoštovana.

Ivan je, predvsem po upokojitvi, sodeloval in še sodeluje pri raznih organizacijah kot so Ethnic Affairs Commission, Ethnic Community Council, Migrant Resource Centre, ipd. Dve dobi (skupaj osem let) je sodeloval kot član svetovalnega odbora pri poverjeništvu za etnične zadeve.

Kljub osemdesetim plus letam, je njegovo življenje še vedno zelo aktivno. Rad zaide v njegovo delavnico, kjer zna iz koščka lesa napraviti marsikaj: lepo vazo, skledo ali kozarec, še raje pa “kolovrat”. Takega kot je nekoč marsikatera naša mati uporabljala! Čestitamo! Hvala za ves trud in delo!

Maria Grosman

Ameriški dan neodvisnosti

Kot vsako leto so tudi letos na Mount Mileni s piknikom praznovali Dan ameriške neodvisnosti. V nedeljo 7. julija se je zbralo nad 50 gostov med njimi tudi pater Filip Rupnik in častni generalni konzul za Novo Zelandijo, g. Dušan Lajovic. Spregovoril je ameriški gost Phillip Ahern, ki je na kratko posegel v ameriško zgodovino in še posebno v bratomorno državljansko vojno.

Govoril je tudi g. David Clarke eden vidnejših konzervativcev v avstralski liberalni stranki, ki je toplo pozdravil predsednikovo neomajnost za ohranitev ameriškega gesla “v boga zaupamo”.

Gostiteljica gospa Beverly Anderson - Urbančič je nazdravila kraljici Avstralije in avstralskemu narodu in med drugim dejala: želela bi dati posebno priznanje avstralskemu Palestincu, ki se ni mogel udeležiti današnjega praznovanja. Njegovo ime je g. Basim Abdo in je zelo spoštovan v obeh skupnostih. Skozi preteklo leto so me najbolj potrlji dogodki na srednjem vzhodu. Upam, da se bomo na pönovnem srečanju v sledečem juliju veselili neodvisne države Palestine. Mir za oba naroda. Ne vem, kako, vendar se to mora zgoditi!

Avstralska ameriřanka ga. Beverly Anderson - Urbančič s soprogom Ljenkom

Jani Sever, Ali H. Žerdin - MLADINA

Zadnja runda

Minister za evropske zadeve Dr. Janez Potočnik - vodja ožje pogajalske skupine za vstop Slovenije v Evropsko unijo

Ko je dr. Drnovšek 14. junija najavil kandidaturo za predsednika republike, je dejal, da pri evropski zgodbi ne bo večjih težav in da zato lahko kandidira za predsednika republike. Kaj se je zgodilo v naslednjem mesecu? Iz Drnovškovega kroga so namreč sprva prihajale informacije, da bo s položaja predsednika vlade odstopil že pred volitvami. Potem pa je sporočil, da bo odstopil šele po volitvah.

Sredi junija je še veljalo, da bodo članice EU pripravile vsa potrebna pogajalska izhodišča - vključno s celotnimi pogajalskimi izhodišči za kmetijstvo. Vendar pa EU pogajalskih izhodišč za neposredna plačila v kmetijstvu ni uspela pripraviti. Diskusija okrog finančnih vprašanj, ki smo jo načrtovali za začetek danskega predsedovanja, bo tako na dnevnem redu nekoliko kasneje. Hkrati v času španskega predsedovanja Unija z ostalimi kandidatkami še ni uspela zapreti vseh nefinančnih področij, ki bi jih morala, tako da bi vse zaključile pogajanja o 27 ali 28 pogajalskih poglavjih in bi jim ostala le še finančna vprašanja.

In vse to se je zgodilo v drugi polovici junija in na začetku julija?

V zadnjem mesecu so nova dejstva spremenila tudi rokovnik. Obrisi rokovnika, ki smo ga imeli na mizi na začetku junija, so bili drugačni. Dejstvo je, da se dinamika pogajanj gosti. Pogajanja bodo najbolj zgoščena novembra in na začetku decembra.

Torej bi bil dr. Drnovšek ob koncu pogajanj nenadomestljiv?

Nihče ni nenadomestljiv. Tako je pač v življenju. Vendar pa to seveda ni bistveno vprašanje. Bistveno je vprašanje, ali je ta sklepni, najbolj občutljivejši del pogajanj o vstopu v EU lažje izpeljati, če dr. Drnovšek ostane predsednik vlade do konca tega procesa in ali je pogajalska moč Slovenije v sklepni fazi pogajanj z njegovimi izkušnjami in ustvarjeno mednarodno kredibilnostjo večja. Tu je moj odgovor pritrdilen. V tej fazi je namreč bistveno zadržati čim višjo raven notranje stabilnosti države in tako vstopiti v odločilni del pogajanj močnejši. Spomnimo se samo časa, ko smo podpisovali Pridružitveni sporazum. Bili smo država, ki je pred kratkim dosegla svojo samostojnost, vojna je še divjala v sosesčini, želeli smo se za vsako ceno uvrstiti med tiste države, ki bodo začele pogajanja za vstop v EU. Tako stanje je slabilo takratni pogajalski položaj naše države. Danes je Slovenija v administracijah članic Unije videna kot uspešna, konstruktivna in učinkovita država, ki je dobro pripravljena na članstvo. Vsa leta od začetka pogajanj smo trdo delali tudi z namenom, da bi si čim bolj okrepili svoje pogajalske pozicije za sklepni del pogajanj, ki je najbolj nepredvidljiv. In bistveno je, da to trdnost ohranimo.

Pogajanja se bodo najbrž končala v časovni stiski. Na koncu bo na mizi ponudba "pusti ali vzemi". In zato naj bi bilo pomembno, kdo bo sedel na slovenski strani mize?

Hm, to je preveč poenostavljeno.

Vendar v obrisih točno.

Ne. Predvsem ne bo ponudbe, dane v stilu "Vzemi ali pusti". V zadnji fazi pogajanj ne bo šlo več toliko za prilagajanje evropskim okvirjem, pač pa za to, da Slovenija uveljavi svojo različnost in interese. Res pa je, da bo zaključek pogajanj spominjal na maraton. Ključne reči se bodo odločale na koncu. Pogajanja se vedno gostijo tik pred ciljem. Ključno bo tudi, kako dobro bodo slovenske probleme in interese razumeli pogajalci na evropski strani, zato se že nekaj časa trudimo, da bi jih čim bolj predstavili. Vsekakor pa bo proces, pred katerim smo, drugačen od dosedanjega.

EU zelo striktno spoštuje roke, ki so jih zastavlja. Kaj bi bilo, če se rokov ne bi držala in bi bilo treba zaključek pogajanj prestaviti?

Zadrega bi bila precejšnja, saj po urniku teče vec reči hkrati. Naslednje leto je npr. predvideno zaključevanje konvencije. Obljube, da morajo biti pogajanja končana do konca leta 2002, so del rokovnika. Vzporedno se pripravlja Pogodba o pristopu. Temu sledi njena ratifikacija. V preteklosti so ratifikacije trajale povprečno 18 mesecev. Če bi evropski državniki zastavili vso svojo kredibilnost in če bi čas, potreben za ratifikacijo, prepolovili, bi ratifikacijski proces končali do začetka leta 2004. Volitve v evropski parlament pa so sredi leta 2004. Načeloma bi bilo za nas boljše, da bi bile ratifikacije končane do 1. januarja 2004 in bi postali člani z začetkom leta, vendar pa obstaja nekaj rezerve do parlamentarnih volitev. Oboji, EU in mi, smo govorili, da je naš cilj predvsem sodelovati na parlamentarnih volitvah leta 2004. V EU se zavedajo, da bi imelo neizpolnjevanje obljub resne politične posledice.

Kakšen je jesenski urnik ključnih dogodkov? Katere so tiste spremenljivke, ki lahko vplivajo na ustavitve širitve?

Jesenski urnik je izjemno napet. Dodatno se je zaostрил, ker članicam v času španskega predsedovanja ni uspelo najti dogovora o direktnih plačilih v kmetijstvu. Ključni razlog so predvsem volitve v Nemčiji. Predsedujoča Danska želi v juliju in septembru zaključiti vsa vprašanja, ki niso neposredno finančne narave, oktobra in novembra pa izpeljati dogovore o finančnem svežnju. Ti dogovori bodo seveda najtežji del pogajanj. 24. oktobra je predvideno srečanje voditeljev držav Unije v Bruslju, 13. decembra pa sklepni vrh v Kopenhagnu. Predvideva se, da Unija dogovora o direktnih plačilih

zaradi že omenjenih nemških volitev ne bo uspela doseči do prvih dni novembra in da se finančna pogajanja morajo končati do sklepnega kopenhagenskega vrha. Tako je za sklepni finančni del pogajanj praktično na voljo le dober mesec dni. Poleg tega bo v tem času, vključno s kopenhagenskim vrhom, treba rešiti še morebitna odprta politična vprašanja, kot je denimo vprašanje Cipra. Uspešen rezultat irskega referendumu je predpogoj za dokončanje procesa v predvidenih časovnih rokih in lahko vpliva na časovni odlog. Ne verjamem pa, da lahko ustavi proces širitve. Plana B v času, ko se Irči pripravljajo na referendum, seveda ni in ga tudi ne sme biti. Skratka, zelo veliko vprašanj bo treba rešiti v relativno kratkem času na koncu pogajanj. In ta faza je brez dvoma najbolj občutljiva. To je seveda značilnost pogajanj nasploh in pogajanja za vstop v EU niso prav nobena izjema. Kompleksnost zaključne faze pogajanj za vstop v EU nazorno potrjujejo izkušnje prejšnjih širitvev.

Ima Slovenija, če na oder stopi z najmočnejšimi osebami (ali če lobira z najmočnejšimi igralci), možnost vplivati na dogodke? Teorija pravi, da naj bi država morala funkcionirati tako, da osebnosti, izvajalci oblasti, ne bi bili pomembni. Kaj osebnost pomeni v Bruslju? Bi bila - hipotetično - nekatera vrata v Evropi za kakšnega drugega predsednika vlade zaprta? Pogajanja so seveda odvisna od pogajalske moči udeležencev v njih. Slovenija posebnih botrov v procesu pogajanj za vstop v EU nima. Zato pa ima številne prijatelje, ki dobro razumejo naše napore in so pripravljene pomagati. Naš pristop je vedno temeljil na dobro opravljenem delu doma, na dobri pripravljenosti za članstvo (kar nam bo, mimogrede, po vstopu v Unijo le koristilo). Proces je zapleten in politično občutljiv in ni smiselno ustvarjati še dodatnih razlogov, ki bi oteževali njegovo uspešno dokončanje. Doslej je šlo bolj za prilagajanje kandidatki skupni pravni ureditvi, v katero vstopamo, sklepni del pogajanj pa je bolj pogajalski. Vloga posameznikov, predvsem predsednika vlade neke države, je seveda ključna prav v tem sklepnem delu. Velikokrat je probleme lažje rešiti prav zaradi osebnih odnosov, vzpostavljenih z visokimi predstavniki držav članic EU skozi leta in s kredibilnostjo, pridobljeno v teh odnosih. To je v prelomnih odločitvah pogajalskega procesa lahko ključnega pomena.

V nekem trenutku se je v javnosti, v dnevniku Finance, pojavilo vaše ime kot ime možnega bodočega predsednika vlade. Imate predsedniške ambicije?

Proces vključevanja v EU je zapleten in zahteva celega človeka. Zato se s tem vprašanjem ne obremenjujem.

A samo to boste rekli?

Samo to. Res se s tem sploh ne obremenjujem.

Ste v kakšni stranki?

Ne.

Ste vsaj blizu kakšni stranki?

Nisem.

Ali hodite v cerkev?

To je osebna stvar. Postavljate mi vprašanja, ki naj bi Slovence razdelila na dva pola. In na

takšna vprašanja ne odgovarjam. Ker ne koristijo nikomur in so čisto brez potrebe.

Samo preverjamo, kakšne so vaše diplomatske spretnosti.

Bistveno vprašanje je, ali človek deluje skladno z vrednotami, ki so skupne. In bistvene. Delovati želim in poskušam skladno s temi skupnimi, bistvenimi človeškimi vrednotami, ki ljudi povezujejo.

Je težko biti minister brez strankarske podpore?

Ne.

Je morda celo lažje, da niste v stranki?

Zanima me projekt, ki ga vodim. To ni zgolj koalicijski projekt. Je širši. Podpirajo ga bolj ali manj vse politične stranke. Od samega začetka ga skušamo voditi predvsem strokovno. Izkazalo se je, da je to dobro - in to ne le zaradi domače, pač pa tudi zaradi evropske scene. Na drugi strani vedno pričakujejo, da bodo naši predlogi podprti z analizami, objektivnimi razlogi, dejstvi. In to nam gre dobro od rok.

Nekaj let ste bili vodja pogajalske ekipe, zdaj pa ste tudi minister. Gre za bistveno razliko?

Kar dobro je, da sta v tej fazi funkciji ministra in vodje pogajalske ekipe združeni. Če pogajanja postavimo na časovno os, ugotovimo, da dlje kot trajajo, na višji ravni potekajo dogovori. Če si minister in imaš ob tem kompletno tehnično znanje, je to zelo dobro. No, za t.i. tehničnimi vprašanji se pogosto skrivajo zelo resna vsebinska vprašanja. Zato je dobro, da se lahko hkrati pogovarjam s tistimi, ki vsebinsko pokrivajo določeno področje, kot seveda tudi s tistimi, ki zagotavljajo politično podporo. Na obiskih po državah članicah tako skušamo priti tudi do oblikovalcev predlogov stališč. Pogovarjati se moramo z enim in drugim. Če povzamem in poenostavim: kot minister se pogovarjam s politiki, kot vodja pogajalske skupine pa s tistimi, ki pripravljajo vsebinska stališča.

Kmetijstvo ostaja eno ključnih vprašanj. Ali bo slovenski kmečki sloj - glede na možen pogajalski izplen - obsojen na dolgoročen propad?

Skupna kmetijska politika je v EU izjemno pomembna. To potrjuje že dejstvo, da je za njeno izvedbo namenjeno skoraj pol proračuna Unije. Da je drugačna kot kmetijska politika v Sloveniji, smo se zavedali že sredi devetdesetih let. Da bi slovenske kmete čim bolje pripravili na bodoče spremembe, smo že v letu 1998 odločneje krenili v smeri postopnega usklajevanja s skupno kmetijsko politiko Unije. Te spremembe na eni strani prinašajo odpiranje trga, večjo konkurenco in padanje cen kmetijskih proizvodov, po drugi strani pa različne oblike zaščite in podpore kmetijstvu, ki naj bi odpravile oziroma ublažile negativne posledice liberalizacije in hkrati spodbujale kmetijstvo v smeri zelenih in potrebnih sprememb. Po tej poti ni krenila nobena od ostalih kandidatov za članstvo v EU. Dejstvo je, da že od leta 1997 dalje beležimo stalno, dokaj pomembno rast domačih proračunskih izdatkov za potrebe kmetijstva za vstop v skupno kmetijsko politiko Unije. Tako je danes slovenska kmetijska politika v pomembnih segmentih že podobna skupni kmetijski politiki Unije. Celo več. Deloma se poskuša prilagajati celo njenim verjetnim bodočim spremembam.

Sicer pa je bistveno, da se zavedamo, da problemi v slovenskem kmetijstvu obstajajo in da so spremembe v smeri določenega prestrukturiranja in povečevanja konkurenčnosti potrebne. Neodvisno od procesa vstopanja v EU. Imamo majhno povprečno velikost kmetij, med 5 in 6 ha, 80 % je mešanih kmetij in približno toliko je tudi kmetij, ki se nahajajo v t.i. območjih s težjimi pridelovalnimi pogoji. Bolj kot za druge proizvodne dejavnosti pa za kmetijstvo velja, da je za spremembe potreben čas. Včasih, ker so problemi povezani z vprašanji lastnine, zahtevajo medgeneracijsko pogojene rešitve.

Opisovati dolgoročno usodo slovenskega kmečkega sloja z velikimi besedami, kot je propad, je nesmisel. Bolj na mestu je vprašanje, ali bi slovenski kmet dolgoročno živel bolje, če se Slovenija ne bi vključila v EU. Mislim, da ne. Če se bo projekt Unije nadaljeval uspešno, če bo tako kot pričakujemo uspel zagotoviti stabilnost, mir in povečanje blaginje v Evropi in seveda tudi pri nas na dolgi rok, bo boljše tudi slovenskemu kmetu. Kljub spremembam, ki so stalnica življenja.

Ali ima Bruselj, ko razmišlja o kandidatah in kmetijstvu, pred očmi predvsem Poljsko? Ali slovensko kmetijsko specifično sploh opazijo?

Evropska komisija se nahaja pred dvema pomembnima nalogama. Prva, lažja, je skleniti pogajanja o kmetijstvu s kandidatki za vstop, druga, težja, pa izpeljati reformo obstoječe skupne kmetijske politike Unije.

V pogajanjih ima Komisija pred očmi seveda vse kandidatke, ne more pa zanemariti dejstva, da je problem kmetijstva za Poljsko in s tem tudi za Unijo še posebej pereč. Tako zaradi velikosti Poljske kot tudi zaradi deleža kmetijstva pri ustvarjanju dodane vrednosti, ki močno presega povprečje Unije ter splošne nizke ravni razvitosti kmetijstva. Slovenija je, kot ste že sami omenili, v primerjavi z ostalimi kandidatki dokaj specifična država. Delež kmetijstva v ustvarjanju dodane vrednosti je blizu povprečja Unije, cene so celo nekoliko višje kot v povprečju v Uniji. Smo izraziti neto uvozniki hrane, imamo najbolj razdrobljeno posestno strukturo med kandidatki in kmetijsko politiko, ki je bližje skupni kmetijski politiki Unije. Vse te posebnosti dobro poznajo tako sogovorniki v Komisiji kot tudi v državah članicah.

Težja naloga je povezana z reformo skupne kmetijske politike. Pred dnevi je Komisija že objavila srednjeročni pregled skupne kmetijske politike, v katerem predlaga nekatere kratkoročne spremembe in predlog možnih reformnih korakov. Članice se strinjajo, in tako je tudi naše stališče, da je reforma potrebna, vendar pa so mnenja o njeni globini in času izvedbe še dokaj različna. A to je že druga zgodba, nič manj pomembna, presega pa vprašanja, povezana s pogajanjmi za članstvo na področju kmetijstva.

Med predlogi možnih rešitev so tudi take, ki so jih Komisija in članice sprejele prav upoštevajoč našo drugačnost. Vsekakor nas pri iskanju odgovora na problem drugačnosti čaka do konca pogajanj še veliko dela.

Nova kmetijska politika je glavna grožnja širitvi. Je mogoče proces širitve ločiti od procesa postavljanja nove kmetijske politike?

Formalno stališče večine držav članic je, da gre za dva ločena procesa. Oblikovanje nove kmetijske politike je treba voditi ločeno od pogajanj o novih članicah. Pogajanja o članstvu potekajo skladno z natančno določenim rokovnikom, tu je vse zapisano. O bodoči kmetijski politiki pa še ni dogovora in interesi članic, kdaj naj bi do njene spremembe prišlo, se razlikujejo. To, kar se v tem trenutku dogaja v EU, še ni kmetijska reforma. To je analiza obstoječega stanja, nakazani so koraki, kam naj bi šla kmetijska politika. Dejstvo pa je, da se bo EU s širitvijo zelo spremenila. Ostala bo skupna kmetijska politika, ostala bo skupna strukturna in kohezijska politika, vendar bodo povsod - tudi zaradi širitve - potrebne spremembe.

Spremembe v skupni kmetijski politiki naj ne bi bile velike.

Postopno naj bi se zmanjševala neposredna plačila na raven 80 odstotkov za večje proizvajalce, uvedena naj bi bila zgornja meja za podporo na kmetijsko gospodarstvo, odpravljena povezava med podporo in proizvodnjo, večji poudarek naj bi bil dan ekološkemu kmetovanju. Spremembe niso revolucionarne, so pa - kot so zastavljene - za nekatere članice težko sprejemljive.

Denimo za Francijo.

Tudi. A ne zgolj za Francijo. Glede same ideje o spremembi kmetijske politike ne bo težav.

Težave bodo predvsem glede časovnih rokov uveljavitve reforme in glede tega, kako globoke naj bodo spremembe. Sicer pa se vse članice strinjajo, da je skupna kmetijska politika potrebna spremembe.

Tednik The Economist je ljudi, ki se ukvarjajo z vizijo razvoja EU, razdelil na "federaliste" in "minimaliste". Eni so, denimo, za skupno zunanjo politiko, drugi so za ločeno zunanjo politiko. Kaj ste vi? Federalist ali minimalist?

Ključno je držati določeno ravnotežje. Ob tem pa se mi zdi pomembno ravnotežje med potrebo po povečani učinkovitosti in demokratičnosti EU. Če hocemo, da nam bo EU koristila, mora biti učinkovita.

Torej ste za skupno zunanjo politiko.

Verjetno nas deset let stare izkušnje iz vojne na področju nekdanje Jugoslavije učijo, da je pametna bolj enotna skupna zunanja politika. Ne trdim, da mora biti politika do konca poenotena. Biti pa mora dovolj učinkovita. Nikakor pa s tem ne mislim, da bodo z večjo učinkovitostjo Unije države izginjale in izgubljale. Če želimo, da je EU dobra, učinkovita, če želimo, da nam koristi, mora biti močna. Z vidika male države, pa tudi potrebe po povečanju učinkovitosti, je po mojem mnenju zato smiselno krepiti predvsem vlogo evropske komisije.

Ste za to, da bi bil predsednik komisije neposredno voljen?

Odgovor sploh ni enostaven. Preden bi odgovoril, bi moral zelo temeljito razmisliti. Ne mislite, da vem vse in da poznam odgovore na vsa vprašanja. Ljudje, ki odgovarjajo na takšna vprašanja, se v EU s temi temami ukvarjajo profesionalno.

Saj gre zgolj za vprašanje.

Sploh ne. Vsak odgovor ima za funkcioniranje sistema zelo resne posledice. Odgovor na takšno vprašanje je zelo večplasten, za samim vprašanjem in odgovorom se lahko skriva množica interesov.

V Uniji ta debata že teče. Ali se s tem, ko na nekatera vprašanja ne znamo odgovoriti, ne izključujemo iz diskusije o evropski prihodnosti?

Ne gre za to, da na nekatera vprašanja ne bi znali odgovoriti. Tudi v Sloveniji ta debata teče. Imamo forum, ki se ukvarja s prihodnostjo EU. Imamo ljudi, ki so predstavniki Slovenije v konvenciji. Vendar moramo v Sloveniji, preden sam dajem odgovore, to razpravo izpeljati do konca. Ne bi bilo pametno, da bi kot minister s svojim stališčem na nek način omejil diskusijo, šele potem pa bi bili k besedi povabljeni ostali. Sem član foruma in v njem tudi poskušam prispevati k oblikovanju stališč naše države. V tej diskusiji enakopravno sodelujejo npr. nevladne organizacije, izvedenci iz univerz, torej javnost. Ne bi rad, da bi kdo mojemu mnenju - še preden je razprava končana - pripisoval status uradnega stališča.

Praznovanje Dneva državnosti 2002 v Melbournu

Ko berem poročila, da je bila ob letošnjem praznovanju Dneva državnosti v domovini slaba udeležba, skoraj opusteli Trg Republike, polprazna dvorana parlamenta in tudi stolnica ob maši za domovino, me tolaži dejstvo, da smo Slovenci v Avstraliji ostali zvesti, nič manj zavedni kot pred desetletjem, da še vedno vztrajamo in ne obupujemo nad nekoliko drugačno demokratično domovino, kot smo si jo želeli ob osamosvojitvi. Letošnji 11. rojstni dan domovine Republike Slovenije smo Slovenci v Melbournu ponovno praznovali z veseljem in ponosno.

Prav za praznik Dan državnosti smo imeli med nami na obisku v Melbournu dr. Zvoneta Žigona iz Urada RS za Slovence po svetu. Našega gosta smo bili še posebej veseli in mu hvaležni, da se je odzval našemu vabilu. Bogato kulturno proslavo je kot vedno pripravil Slovenski narodni svet Viktorije, pod vodstvom kulturne delavke Elice Rizmal. Praznovanje se je pričelo v Verskem centru Kew s posebno mašo posvečeno domovini, nakar je sledilo že tradicionalno dviganje slovenske zastave ob petju slovenske in avstralske himne pod vodstvom glasbeno nadarjenih sester Vendi in Kristine Cestnik. Bogat kulturni program smo nadaljevali v dvorani Verskega in kulturnega centra v Baragovem domu, kjer so je ponovno izkazala naša mladina z narodnimi plesi, recitacijami in petjem ob spremljavi na klavir Lentija Lenko in Krisi Mesarič. Na proslavi se nam je prvič pridružil tudi odlični moški pevski zbor SSOV, za kar se zahvaljujemo predsedniku SSOV g. Petru Mandelju. Zadnji del proslave pa je popestrila občudovanja vredna muzikalna družina učitelja Pavla Šraja.

Letošnje priznanje SNS VIC in ASK SSK zavednim Slovincem je prejel prvi predsednik SNS VIC gospod Simon Spacapan, vsem poznani slovenski tiskar, ki je po enajstih letih obstoja Narodnega sveta še vedno eden najzaslužnejših članov. Priznanje in zahvalo je prejela tudi prva tajnica SNS VIC Stanka Gregorič, ki se je prav na ta dan vračala v domovino. Pater Ciril Božič pa je poklonil posebno darilo "zlato žepno uro" v.d. predsedniku SNS VIC Lentiju Lenku za njegovo občudovanja vredno delo, ki ga opravlja med slovensko skupnostjo v Melbournu in za priznanje "The Order of Australia Medal", ki ga je prejel na letošnji Australia Day. Priznanje in knjižno darilo "Veneti - First Builders of European Community" v angleščini je dobil avstralski sodelavec Gerry Moore ter Cheryl O'Connor Šraj, avstralska pravnika, za njun prispevek k slovenski osamosvojitvi in za uradni prevod slovenske ustave v angleščino ob slovenski osamosvojitvi.

Naslednji dan smo popeljali našega gosta dr. Žigona na ogled mesta Melbourn, ogledali smo si vojaski monument "Shrine of Remembrance" ter mu povedali, da se prav naša organizacija trudi za podoben državnotvorni projekt "Osarij" na

Ljubljanskem gradu v Sloveniji, državni protokolarni monument, ki ga Slovenija še nima in ga nujno potrebuje. Obiskali smo slovensko radijsko postajo na SBS, sprehodili smo se po Southbank ob reki Yari in se povzpeli na najvišjo stavbo Rialto Tower. Popoldne smo obiskali viktorijski parlament in si v spremstvu vodiča in Ms. Andrea Coote MLC ogledali čudovite prostore viktorijskega parlamenta. Dan smo zaključili z obiskom katedrale Sv. Patricka ter s toplo večerjo v Verskem centru Kew, nato pa se z izredno sejo SNS VIC z gostom v pozno noč.

Dr. Žigon je imel bogato napolnjen 4-dnevni program, obiskal je vseh pet slovenskih društev in ostale organizacije, se srečal s slovenskimi učitelji, arhivarji, medijci in ostalimi kulturnimi delavci. Bogat program smo pripravili brez sodelovanja ambasade in konzula, zato gre iskrena zahvala Verskemu centru in vsem društvom in posameznikom za sodelovanje, ki so pripomogli, da je bil njegov obisk v Viktoriji bil zelo uspešen.

Mene pa je naslednji dan čakala še naporna 600 km dolga vožnja domov, kjer sem se se isti večer 25. junija, udeležila skupaj z mildurskimi rojaki praznovanja DD s Heleno in Ivom Leber in poln avtobus slovenskih rojakov iz Melbournu na izletu v naši lepi podeželjski Sunraysiji - deželica sonca in grozdja.

Z veseljem lahko poročam, da smo letošnji Dan državnosti praznovali čudovito in temeljito. Ljubljani domovini Sloveniji pa želimo vse dobro in mnogo uspehov za 11. rojstni dan.

Jožica Gerden,
Tajnica SNS VIC & ASK in podpredsednica SSK

Pismo dr. Zvoneta Žigona avstralskim Slovincem

*Drage rojakinje in rojaki!
Ljubljana, julij 2002*

Najprej se vam vsem še enkrat iskreno zahvaljujem za prisrčen sprejem, ki ste mi ga pripravili povsod, kjer sem se mudil. Lepo je namreč priti tja, kjer človek čuti, da je dobrodošel...

Dovolite mi, da vas najprej še enkrat prisrčno pozdravim v imenu vodje Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Iztoka Simonitija in vseh mojih sodelavk in sodelavcev z urada.

Skrb za ohranjanje slovenske kulturne identitete med našimi rojaki v tujini in v zamejstvu sodi med temeljne dolžnosti Republike Slovenije, predvsem seveda Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Država pa težko sodeluje s svojimi ljudmi, če so ti razpršeni, nepovezani, neorganizirani. Po končanem obisku pri vas lahko zato z veseljem povzamem, da naš Urad IMA sogovornike, in sicer v številnih društvih, ki po mnogih letih delovanja še vedno uspešno kljubujejo asimilaciji. Za vaše požrtvovalno delo v imenu slovenstva vam ob tej priložnosti še nekrat iskreno čestitam in se vam za to zahvaljujem!

Tisti, ki imamo opravka z izseljenstvom, se še kako zavedamo, da se daleč od matične domovine vsak dan sproti srečujete z grožnjo kulturnega izumrtja. Vemo pa tudi, da se ne daste kar tako. Vaša prizadevanja za ohranjanje lastne prvobitne kulturne identitete so vredna vse moralne in drugačne podpore. Zato sem se podal med vas: da vas seznanim z oblikami pomoči, ki vam jo lahko nudi naš Urad oziroma država Slovenija, da poslušam vaše težave, da vas spodbudim in ohrabrim.

Vaše delo ni zaman, saj je zavedanje o lastnih narodnih koreninah pomemben del identitete, zavedati vsakega posameznika.

To velja tudi za vaše otroke, mladino, ki je asimilaciji še toliko bolj izpostavljena. Zato na našem uradu skušamo čim bolj podpirati dejavnosti mladih, zato sem si prizadeval srečati čim več pripadnikov druge generacije. Na njih je namreč prihodnost obstoja slovenstva!

Mladi in starejši imajo do neke mere gotovo različne poglede na mnoge stvari, a verjamem, da je generacijsko vrzel mogoče premagovati, če je le dovolj medsebojne osebnosti odprtosti in pa pripadnosti skupni ideji: negovanju slovenstva.

V tem duhu je potekalo tudi moje potovanje. V Melbournu sem priletel v petek, 22. junija ob 15. uri. Najprej ste me prepeljali v versko središče v Kew, že isti večer pa sem se udeležil praznovanja dneva slovenske državnosti v Slovenskem društvu Melbournu. V govoru sem poudaril večino tega, kar sem zapisal v prvem delu tega prispevka, društvu pa sem podaril tudi svojo prvo knjigo *Otroci dveh domovin*, ki govori prav o vprašanju dvojnosti narodne oziroma etnične identitete

The voice- Of Slovenia

Year 2 No 23 July 2002

The Teaching of SLOVENIAN LANGUAGE in Australia 25 years 1977 to 2002

Written by: Aleksandra Ceferin, Melbourne

The major wave of migration to Australia of people of Slovenian ethnic background occurred around 1950. The primary goal of the immigrants was to establish a home, learn English, and to find a comfortable place in the new society.

Parents believed, in common with Australian educational authorities, that knowledge or maintenance of another language would not only prevent the desirable adaptation and assimilation, but also turn children into indifferent speakers of English.

In the late fifties and sixties Slovenes - teachers, priests, academics - began to organize Sunday classes for the younger children. These were for the most part conducted in Slovenian clubs and religious centres.

Slovenian - a secondary school subject in Victoria 1977 - 2002

A major breakthrough for the learning of Slovenian language occurred in 1976, when Slovenian became an accredited school subject in the Victorian School of Languages (VSL). The historical move was occasioned by the perceived need for Slovenian language to become an accredited Higher School Certificate subject for the children of Slovenian immigrants in Victoria.

In 1976 the Slovenian Religious and Cultural Centre in Melbourne conducted several Slovenian classes, including one at the senior secondary level. The issue of HSC accreditation was raised. Aleksandra Ceferin was approached about this possibility. She contacted the Chairman of the Committee for Balto-Slavonic Languages, prof. Jiri Marvan (Monash University) regarding the accreditation, prepared the necessary documentation and received approval. The process was halted due to a moratorium of two years on all new HSC subjects in Victoria. Aleksandra Ceferin explored other possibilities for the interim period and discovered Victorian School of Languages, Education Department of Victoria. To introduce Slovenian language classes a number of requirements had to be met. Aleksandra Ceferin prepared the submission, consisting of syllabi, textbooks and student lists and teaching staff.

The Slovenian Teachers' Association of Victoria (STAV) was established in 1976.

In 1977 six Slovenian language classes were opened at three Melbourne school centres of the Victorian School of Languages. The accreditation of Slovenian as a HSC subject was completed in

1980. In 1981 the first group of students enrolled in Slovenian HSC in Victoria. Slovenian is offered at the VSL centre at Princess Hill Secondary College, in Melbourne, for students from year 6 to year 12.

Slovenian - a secondary school subject in New South Wales 1979 - 2002

Slovenian was accredited by the state school system of NSW in 1979, when it was introduced as a subject in the newly established Saturday School of Community Languages, NSW.

The accreditation process was facilitated by Aleksandra Ceferin, who was asked to prepare a syllabus for the Higher School Certificate in NSW. A Committee of three members was set up: prof. Marvan (Monash University), prof. De Bray (Australian National University) and Aleksandra Ceferin (Manager and Slovenian Course Developer, Victoria). The committee oversaw the first year of Slovenian HSC in NSW, the preparation of the examination paper and assessment in 1979. The NSW Slovenian School Committee was established at that time. From 1989 to 1996 Slovenian was offered as a tertiary course of studies by the Macquarie University, NSW. It was also offered as a long distance course.

STAV and ISSV: 1976 - 2002

In 1998 STAV was reinstated as the Institute for Slovenian Studies of Victoria. It was established in response to exciting possibilities presented by the advent of Information Technology. The new Web-based learning technologies had a far-reaching influence on the approach to Slovenian language teaching.

The first step in the new direction was taken in 1998, when ISSV received funding from the Department of Education of Victoria, to develop Slovenianlinx Web pages for the use of teachers and students of Slovenian.

ISSV developed the concept of a Web library dedicated to the study of the Slovenian language. The Thezaurus Web site was further envisaged as the focal platform for the projects and activities of ISSV. This includes research of Information Technology and writing and developing Slovenian online courses.

ISSV has contributors and sponsors in Slovenia and Australia. Members regularly visit Slovenia, establishing contacts, gathering resources and undertaking research. ISSV continues to develop Slovenian Course Outlines as required by the Department of Education of Victoria.

For further information contact: Institute for Slovenian Studies of Victoria Inc Tel: +61 3 9544 0595 Fax: +61 3 9544 4729
Email: ISSV@thezaurus.com Web site: www.thezaurus.com Second (revised) edition, Melbourne, 2002

THE ZAURUS

SLOVENIAN CULTURAL ARCHIVES

Thezaurus - Slovenian language and cultural archives on the Web

The Thezaurus Web site <http://www.thezaurus.com> is the focal project of the Institute for Slovenian Studies of Victoria Inc, the pivot for the activities of ISSV. It is published in English, to fulfill its aims of reaching the 'lost generation' of young descendants of Slovenian immigrants and the public interested in Slovenia, its language and its culture.

Initially three ISSV members undertook the project of creating the Web site: Aleksandra Ceferin (B A, Dip Ed, M A), Chiron Morpheus (B A) and Sandi Ceferin (B A). It was launched in January 1999.

Thezaurus was developed as a Web destination point for conceptually selected and organized sources, links and content; a treasury of cultural and language archives, cultural and linguistic links. It is a Web library for the study of Slovenian, dedicated to Slovenian studies and a broader presentation of Slovenia, its culture, its language and its people.

Thezaurus is a leading Slovenian resources Web site. Monthly visits from 53 countries have surpassed 55,000. It is an expanding, dynamic Web site, consisting of the following projects:

- Slovenian Language Resources
- Galeria Sloveniana online
- Sloveniana Webzine
- Slovenian Webclassroom
- Discussion Forums
- Careerlinx/Slovenian Connection
- Selected links on Slovenia, country and culture
- Selected educational and linguistic links

Textbooks and References

The following selection of references are the main texts used for teaching the Slovenian language. The complete reference section is in Slovenian Study Resources of www.thezaurus.com.
Donaj, Dober dan, slovenščina! Ministrstvo za šolstvo in šport, Ljubljana, 1996

Pogac & Klepac, Slovenščina – Skozi letne čase: Zima, Ministrstvo za šolstvo in šport, Ljubljana, 1997

Gobetž & Loncar, Slovenian Language Manual 1, 2, Ohio, Slovenian Research Centre of America, 2000

Herrity, Slovene, A Comprehensive Grammar, Routledge, London, 2000

Jug-Kranjec, Slovenščina za tujce, Ljubljana, Seminar slovenskega jezika in kulture, 1995

Križaj-Ortar, Učimo se slovenščino, Državna založba Slovenije, Ljubljana, 1993

Berilo 7, Dober dan življenje, MK, Ljubljana, 2000

Berilo 8, Skrivno življenje besed, MK, Ljubljana, 2000

Ceferin, Slovenian Literary Reader, Melbourne, 1984

Dular et al, Slovenski jezik I. Učbenik, Maribor, ZO, 1982

Kolar & Pogorelec, Slovenski jezik I. Sporočanje, Maribor, Založba obzorja, 1982

Kunaver, Slovenske ljudske pripovedke – Slovene legends Kunaver, Ljubljana, 1999

Ceferin A, Slovenian Course Outlines 1994, Years 7 - 10, VCE, Melbourne, VSL, 1994

Ceferin A & S, Slovenian Syllabus 5-10. Teaching a multilevel class, VSL, 1994

Ceferin A & S, Slovenian CSF Course Guidelines, VSL 1996

Ceferin S, Slovenian CSF Course Outlines 1 – 10, VSL, 2002

Ceferin A, Slovenian VCE Course Outlines 11 – 12, VSL, 2002

VCE, Languages Other Than English: Slovenian, Board of Studies, 2001

SLOVENIA'S NATIONAL DAY RECEPTION AT THE PARLIAMENT HOUSE, SYDNEY, 25.

JUNE 2002

SPEECH BY ALFRED BREZNIK, HONORARY CONSUL
GENERAL OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA

The Hon. John Murray, MP, Speaker of the Legislative Assembly, representing the Premier of NSW, The Hon. Bob Carr, MP; The Hon. Dr. Meredith Burgmann, MLC, President of the Legislative Council; The Hon. Michael Egan, MP, Treasurer and Minister for State Development; The Hon. James Samios, MLC, representing the Leader of the Opposition, The Hon. John Brogdan, MP; The Hon. Kerry Chikarowsky, MP The Hon. Deirdre Grusovin, MP The Hon. John Johnson, former MLC The Hon. John Jobling, MLC The Hon Helen Sham-Ho, MLC The Hon. Henry Tsang, MLC The Hon Max Willis, former President of the Legislative Council; The Hon. Brian Vaughn, former MLC; Councillor Dominic Sullivan, Mayor of the City Randwick; Mr Marko Polajzer, from the Slovenian Embassy in Canberra; Father Filip Rupnik, St. Raphael's Slovene Mission, Merrylands; Mr. Peter Kane, National Manager Central Europe – Australian Trade Commission; Representatives of: The Department of State and Regional Development, State Chamber of Commerce, Slovenian Organizations, Dean and colleagues of the Consular Corps, distinguished guests, ladies and gentlemen.

Today, eleven years ago, 25th June 1991, Slovenia declared its independence. That meant: Slovenia decided to join all the other freedom loving nations, as an independent free and democratic state. It also wanted to tell the world that the Slovenian people's thousand year dream had finally come true.

And, almost immediately one after the other, countries started to recognize the new state. Croatia first in mutual recognition on 26th of June 1991. Soon after followed by our Baltic friends, who were in a similar predicament as Slovenia. First Lithuania, then Latvia and Estonia. Germany, Iceland and Belarus also recognised Slovenia in 1991. And finally on January 15, 1992, some six months later, the EU recognized Slovenia. And I am proud to repeat, here today, the words of the then Prime Minister of Australia, Mr. Bob Hawke, to our Slovenian – Australian community: "As soon as EU recognizes Slovenia, Australia will follow". His successor, Prime Minister Paul Keating, kept the promise. The Australian Government recognized Slovenia one day after the EU, on the 16th January 1992. Australia was the first non-European nation to recognize the new state. The Slovenian people will always remember that and appreciate Australia's help in those crucial days. On the occasion of the 10th anniversary, in January of this year, I sent a note to the Speaker of the Australian Parliament and the President of the Senate, expressing our gratitude for the Australian Government's action ten years ago.

Australia's example was picked up by many nations. Recognition by NZ came the following day. Finally on May 22, 1992 the UN recognized Slovenia. This year we celebrate the 10th anniversary of this important event when Slovenia became a full member of this international body.

It may be worthwhile mentioning that three days ago was ten years since the Slovenian government declared to open the first ever Slovenian Mission, in Australia - a Consulate in Sydney headed by an Honorary Consul. Thus our Consulate, and myself as the head of the Mission since its opening, are also celebrating our 10th anniversary.

Slovenia has in this first decade established an international position and reputation as a democratic, stable and successful Central European country. A member of most international organizations: CEFTA, Partnership for Peace, a foundation member of WTO and an associate member of EU, to mention but a few. Slovenia's main aim now is to achieve full membership of EU and NATO, thus guaranteeing the future safety and well being of the country and its citizens. Slovenia has high hopes to be invited to join NATO at the Prague meeting later this year.

Slovenia also has high hopes to be invited to join EU by 2004 and is working towards this goal. The economic growth has stabilized at around 4%. GDP has reached 73% of the European average, which is around US\$10,000 per head of population – according to 2001 figures. Exports, some 70%, are still orientated towards Western Europe. However, exports to other countries are on increase, particularly Eastern Europe and the former states of Yugoslavia.

In the latest European Parliament's assessment of EU candidate countries, Slovenia is expected to join in the shortest time possible. The report also points out that Slovenia needs to speed up denationalization, privatization of the insurance sector, administrative reforms and regional development. However there are only three chapters of the *acquis* remaining: agriculture, regional policy and budget. All expected to be completed by the end of this year.

Slovenia has also become a popular spot for international conferences and meetings. Even the Presidents of the two greatest powers chose Slovenia for their first summit – Presidents George Bush and Vladimir Putin. Only three weeks ago 16 Central European Presidents gathered in Slovenia for their 9th summit. No wonder, as most of these meetings are held around our spectacular Lake Bled.

The Post-Olympics relationship with Australia has reached a new high. Which proves that the Olympic Games were not exclusively the world's greatest sporting event. Slovenia used the opportunity to stage two business conferences, one in Sydney and one in Melbourne. Slovenia also used the opportunity to promote tourism. As a result of these initiatives, Slovenian exports to Australia have doubled and the number of Australian tourists to Slovenia has increased by 53%.

Also, in the last 12 months cultural exchanges, particularly in the field of visual arts, have mushroomed. We had five Slovenian writers visiting Australia's Eastern states, where they read their works at various institutions - in English of course. The exhibition 'Shoot the artist' has been featured in many Galleries across Australia, including "Sir Herman Black Gallery" at Sydney University. Two Slovenian artists participated at the recent "Francophone Festival" in Sydney, where sculptor Luj Vodopivec exhibiting his big horse. He also exhibited in the TIN SHED at Sydney University Gallery. The "Gallery of Contemporary Art" from Celje, Slovenia, participated at the "Biennale of Sydney". The Sydney Film Festival showed an internationally awarded Slovenian film "Bread and Milk". And right now you can view a joint painting exhibition by a Slovenian artist Eva Heimer and an Australian artist Liz Coats at the "Sir Herman Black Gallery". These exhibits will later in the year travel to Slovenia, for exhibition. In July another Australian artist, Gavin Chriton, will also open an exhibition in Slovenia. Since I have devoted so much time to the arts today, allow me to thank Mr. Nick Vickers, (who is here today), Curator of Sir Herman Black Gallery at Sydney University and President of the Slovenian-Australian Institute for all his hard work and enthusiasm in organizing most of these exhibitions.

I was going to say a few words about Slovenia's achievements or rather participation in the word cup, but have remembered talking to a colleague from the Consular Corps, on an occasion like this one today, commenting on the length of speeches, he said: "That the smaller the country the longer is the speech". To prove him wrong I will skip the subject.

In conclusion, and I hope that I am not breaking any protocol rules here, I would like to, on behalf of the President of the Slovenian Parliament, Mr. Boris Pahor, publicly invite the Speaker of the NSW Parliament, The Hon. John Murray, MP, and a Parliamentary delegation, to visit Slovenia. I am sure that the visit would further enhance the already good relationship between our countries and contribute to a better understanding of each other.

Celebration of Slovenian Independence in Melbourne

By Lenti Lenko

As every year the Slovenian National Council of Victoria organised a special celebration for the 11th anniversary of Slovenian Independence on Sunday June 23rd at the Slovenian Religious and Cultural Centre in Kew.

It was a very special occasion with representatives present from most of our Slovenian organisations in Victoria. Special guest from Slovenia was Dr Zvone Zigon from the ministry for Slovenian living abroad.

The day began with a special mass for Slovenia followed by the traditional raising of the Slovenian flag in front of Dom Matere Romane. All guest and visitors were then invited into the hall for an excellent cultural program featuring the cream of talent from Melbourne's Slovenian youth. Lunch was then served which was enjoyed by all present. Our hard working ladies and gentlemen in the kitchen and behind the bar deserve special mention for their outstanding effort!

Dr Zvone Zigon took the opportunity to also visit all the Slovenian clubs in Melbourne and Geelong, to see their excellent facilities and the valuable contribution they make to our Slovenian community in Australia. Dr Zigon's visit has given our community leaders the opportunity to meet and discuss issues which effect our Slovenian community, particularly that of keeping the Slovenian language alive amongst our 2nd and 3rd generation Slovenians. These discussions are particularly appropriate owing to the fact that Dr Zigon is from the Ministry for Slovenians living abroad!

It must also be mentioned that on Saturday June 22nd, a very successful function was also held at the Slovenian Association Melbourne to celebrate Slovenian Independence with Dr Zigon also being present.

Special thanks must go to all those who contributed to make the weekend of celebration in Melbourne such a success. There are simply too many names to mention here but everybody knows who they are!

Let us hope to see many more opportunities when our Slovenian community can come together to celebrate and enjoy! The weekend of the June 22nd and 23rd was just such an opportunity and we can rest assured that our 'skupnost' will remain 'alive and kicking' for a very long time! I am proud to be a part of our lively Slovenian Community in Australia!

A First for Australia-NSW Slovenian of the Year Awards 2001

We are pleased to announce that for the first time in the history of Slovenian migrant settlement in Australia, a state wide competition was implemented in an effort to acknowledge and reward present and future outstanding Australian Slovenians in various categories of endeavour.

The Awards Ceremony took place at St John's Park Community Club-Triglav (now officially known as St John's Park Panthers/Triglav) on the afternoon of Sunday 30 of June.

The ceremony was also in honour of the Slovenian National Day and was preceded by a barbecue lunch and followed by a traditional Slovenian afternoon of dancing. St John's Park Panthers were the sponsors of the lovely and substantial plaques that were awarded to each winner and appropriate highly commended recipient of the four categories included in this year's awards.

Originally seven categories were open for nominations for this year's awards. And these were: Outstanding Senior Citizen of the Year, Entrepreneur and Young Entrepreneur of the Year, Apprentice of the Year and Tertiary, Secondary and Primary Student of the Year. The judging panel, based on the most appropriate match made between the information provided by each nominee and criteria which was made available to most Slovenian Clubs and other organisations in NSW through either the internet or by mail, decided this year to award four Slovenian of the Year Awards and two Highly Commended Awards. On behalf of the judging panel I wish to thank all nominees for their applications and encourage them to apply again next year. And the winners this year were:

Mrs Eleonora White - Outstanding Senior Citizen of the Year
Mr Drago Ostric - Young Entrepreneur of the Year
Ms Brigita Bezjak - Tertiary Student of the Year, and
Ms Stefanie Suber - Primary Student of the Year.
Highly Commended plaques were awarded to **Dr Sean Parsonage - Young Entrepreneur of the Year** and **Mrs Milka Stanic - Outstanding Senior Citizen of the Year.**

It is hoped that in the following edition of Glas we can provide readers with a more comprehensive profile of this year's winners.

So why was this done one might, quite rightly ask?

A number of people in our community have felt that for some time now Australian Slovenians have been far too modest about their achievements and also about the hours and hours of largely unpaid effort that many people have and still put in to the Slovenian Australian community. Criteria for each award category was carefully selected and decided upon to reflect both achievements and involvement in community activities, where appropriate. We felt that it was time (in fact it is long overdue) for these people to be identified, recognised, and celebrated. Furthermore we are hoping that we are moving towards an Australia wide association that will in the future present such awards as these, and help lift the profile of Australian Slovenians in the wider Australian community just that little bit further. We look towards the Slovenian communities of the other states of Australia with this in mind.

We apologise to anyone in NSW and ACT who may have not heard of these awards or had time to suitably reply, but assure the readers that substantial effort was made to inform as many as possible, time as always being in short supply. Plans are already underway for next year's awards and we encourage all enquiries and look forward to adding to and/or changing our judging panel as per feedback that we receive from the community. With more comprehensive planning and constructive feedback we look forward to awarding winners in all categories next year and improving on this year's planning and implementation. As always assistance would be much appreciated and highly regarded. We wish to thank the management of SJPP for their support and Ms Tania Smrdelj for the assistance given that went beyond her usual employment responsibilities.

Danica Sajn on behalf of SJPP Slovenian of the Year Awards Sub-Committee (Walter Suber, Chairman; Ross Treyvaud, Dorothy Kobal and Denise Grzelj).

Dear parents,
Slovenian Association
Sydney needs help. As we
are celebrating 45' anniversary
of our club in September
2002 we need some
more folkloric dancers.

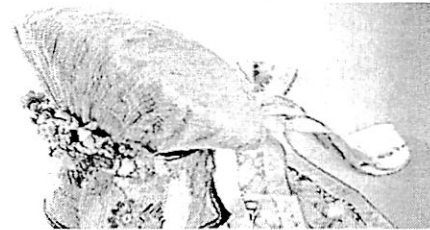
Age open i.e. children from
kindergarten to high school
welcome.

Facilities in our club are
great, therefore your partici-
pation would be also much
appreciated.

Time of practice, Friday
nights 7.30 or it could be
negotiable.

During a break of practice
refreshments are served for
participants and also when
they are doing performance
on various occasions, we
serve them with meal and
drink.

Club also has some folkloric
costumes if required.

**COME AND SEE US, YOU
AND YOUR CHILDREN
WON'T BE DISAPPOINTED.**

**COME AND HELP US KEEP
SLOVENIAN HERITAGE AND
CULTURE ALIVE !**

Phone: 02 9756 1658
Committee of Slovenian Associa-
tion Sydney

pri potomcih slovenskih izseljencev. ... In potem sem še malo plesal, kajti pravijo, da je to dobro proti trombozi po dolgih urah letenja... in potem se se seveda sesul v posteljo...

Že naslednji dan me je čakala vrsta novih srečanj, od slovenske maše, dvigovanja slovenske in avstralske zastave ter sodelovanja na praznovanju dneva slovenske državnosti v dvorani verskega središča (v organizaciji SSK-SNS Viktorija) pa do pogovora s predsednikom Skupnosti slovenskih društev Petrom Mandljem in obiska slovenskega društva Planica. Tam sem si ogledal velike prostore in

Dr. Zvone Žigon z rojaki v klubu Planica v Wollongongu

se seznanil z dejavnostmi društva, tako kot pozneje v skoraj vseh drugih slovenskih društvih v Avstraliji pa sem srečal celo vrsto rojakov iz »mojega« dela Slovenije, torej s Postojnskega, Pivškega in Ilirskobistriškega.

V ponedeljek mi je glasbenik, novinar, predsednik SNS-SSK in prijatelj Lenti Lenko v spremstvu drugih rojakov razkazal središče Melbourn, ogledali pa smo si tudi parlament in tam srečali poslanko Andreo Coote. Zvečer me je čakal še zelo dolg in izčrpen delovni sestanek na sedežu SNS Viktorija. Pogovor je bil odkrit in zelo vsebinski, izmenjali smo ne le pohvale, ampak tudi kritike, vprašanja in informacije, zato menim, da smo od njega veliko odnesli vsi.

V naslednjih dneh sem si drugo za drugim ogledal društva Ivan Cankar v Geelongu, Jadran in St. Albans v Melbournu, versko središče in slovensko društvo v Adelaidi ter slovensko društvo v Perthu. Povsod sem se srečal z odborniki ali širšim članstvom društev ter si ogledal prostore, imel pa sem tudi veliko pogovorov za slovenske radijske oddaje. V večini skupnosti sem opazil »kronično« pomanjkanje mladine, česar ne bi mogel trditi za dogajanje v dvorani pod verskim središčem v Kew. Prijetno sem bil presenečen nad folklorno in glasbenimi skupinami, ki so tam nastopale, zelo mi je bil všeč mladostno obarvan program na proslavi v Slovenkem društvu Melbourn (prvi dan), še posebej pa sem se razveselil srečanja s kar 30 do 40 večinoma mladimi rojakinjami in rojaki v organizaciji kulturnega odbora Verskega središča. Pogovarjali smo se o možnostih boljšega sodelovanja na področju šolstva, o študentskih in mladinskih izmenjavah, internetnih povezavah, pomenu arhivov, medijev itd. Upam, da bo ta skupina zgled še

komu izmed številnih mladih, ki trenutno ne čutijo potrebe po sodelovanju pri ohranjanju slovenske identitete.

Iz Perth, kjer sem se, žal zelo na hitro, seznanil z delom galerije Rona Gomboca, sem poletel v Sydney, kjer sem naravnost z letališča odhitel v Slovensko društvo Sydney. Ker se je tamkajšnje dogajanje v zgodnjih večernih urah že bližalo koncu, je bilo navzočih še razmeroma malo rojakinj in rojakov, pa vendar smo se z nekaterimi uspeli pogovoriti o najbolj perečih temah. Vsebinsko bogat je bil pogovor s člani upravnega odbora Slovensko avstralskega inštituta, okrog katerega se zbira

predvsem sydneyjska mlajša generacija Slovencev, nadvse dragoceno pa je bilo tudi druženje s častnim konzulom Republike Slovenije g. Alfredom Brežnikom, ki mi je v kratkih uricah poleg ostalega uspel tudi razkazati del velikega Sydneya. V prijetno urejenem verskem središču Sv. Rafaela me je čakalo prisrčno srečanje s patrom Filipom, ki se me spomni še iz mojih otroških let, nato pa izčrpan predstavitev raznovrstne – predvsem medijske in arhivske ustvarjalnosti Florijana Auserja. Tudi v Sydneyu sem obiskal slovensko radijsko oddajo, srečal sem se s častnim konzulom RS za Novo Zelandijo g. Dušanom Lajovicem, na poseben način pa je bil zanimiv obisk v slovenskem društvu Triglav. To je sklenilo zvezo z znano klubsko verigo Panters' in z zanimanjem bom sledil, ali bo tak pristop dejansko pritegnil k sodelovanju tudi mlajšo generacijo.

S podobnimi vprašanji in problematiko kot drugod sem se srečal še v slovenskih društvih v Woolongongu in Canberri, kjer sem seveda obiskal slovensko veleposlaništvo. Novemu »moštvu« želim veliko uspeha pri delu!

Takoj po vrnitvi v Melbourne sta mi Elica in Vinko Rizmal upravičeno ponosno pokazala Staro slovensko vinsko trto, potem pa sem se »delovno srečal« še z obema gospema Čeferin – govorili smo seveda o možnostih poučevanja slovenščine - Veronika Ferfolja mi je razkazala izjemno dragocen arhiv verskega središča, z njo in z Drago Golt smo se pogovarjali o varovanju arhivskega gradiva in izpeljavi projekta kronike avstralskih Slovencev, zelo me je navdušil tudi arhiv, ki ga ureja ga. Milena Bergoč. Zatrdim lahko, da je prav ta arhiv lahko za zgled vsem v Avstraliji in drugod.

Osrednji dogodek mojega drugega bivanja v Melbournu je bilo odprtje likovne razstave, na kateri je razstavljalo 24 razstavljalcev i., 2. in 3. generacije Slovencev. Likovna umetnost je gotovo ena od poti ohranjanja etnične identitete, tudi še dolgo po tem, ko se jezik izgubi...

Zadnji teden mojega bivanja v Avstraliji je potekal v znamenju moje udeležbe na svetovnem sociološkem simpoziju v Brisbanu, kjer sem imel tudi svoj referat. V tem kraju sem se srečal z dr. Zlatkom Skrbišem, profesorjem na tamkajšnji univerzi, zelo vesel pa sem bil tudi druženja z g. Mirkom Cudermanom, ki se zelo trudi okrog tamkajšnjega društva, predvsem pa kronike delovanja Slovencev v tem delu Avstralije. Tako v Brisbanu kot na Gold Coastu sem bil spet deležen prisrčnega sprejema rojakov, zadnji dan pa sem na Gold Coastu celo balinal s tamkajšnjimi »profesionalci«.

Ker urednikom gotovo zmanjkuje prostora za tako dolge prispevke na tej točki, torej ob vrnitvi v Slovenijo, končujem. Med gostovanjem sem si sproti zapisoval številne zamisli, ki so se mi porojevale, in če mi jih bo uspelo uresničiti vsaj desetino, bom lahko ugotovil, da je obisk obrodil tudi oprijemljive sadove. O vsebinskih opažanjih in zamislih pa kaj več morda v eni od prihodnjih števil...

Zdaj, ko sem se dodobra spet »prizemljil« v Sloveniji in na svojem običajnem delovnem mestu, se moj spomin vrača k dnevom, preživetim z vami in med vami. Veliko smo se odkrito pogovarjali, načenjali smo vse muke in težave, izrekli smo si potrebna priznanja. Vse to je zelo dobro, zato menim, da je bil moj obisk izjemno koristen – zame kot človeka in predstavnika »vašega« urada iz Slovenije, in zato tudi za vas oziroma za samo slovenstvo v veliki deželi pod Južnim križem.

Vsakomur posebej in vsem skupaj se še enkrat iskreno zahvaljujem za vse kritike, vprašanja, pohvale, pogovore, za čas, ki ste mi ga posvetili, in za marsikateri strošek, ki ste si ga naprtili v skrbi za nemoten in čim boljši potek mojega obiska.

Upam in verjamem, da se bomo še velikokrat srečali – »tu« ali »tam« - in da bo naša sveža vez v imenu slovenstva ostala še dolgo živa!

Še enkrat hvala in prisrčen pozdrav iz Slovenije!

dr. Zvone Žigon
Urad RS za Slovence
v zamejstvu in po svetu

p.s. Do mene je pricurljala pripomba, da sem v eni od radijskih izjav dejal, da so avstralski Slovenci drugorazredni državljani Avstralije. Ob vprašanju ge. Elice Rizmal, kje vidim vzroke za razmeroma hitro asimilacijo mladega rodu, sem med drugim dejal, da je eden od vzrokov tudi v tem, da so naši rojaki pred desetletji ob prihodu v Avstralijo veljali za drugorazredne državljane, tako kot vsi drugi, ki niso bili Angleži. To so mi povedali številni rojaki in s tem sem se seznanil ne le v literaturi, ampak tudi v Migracijskem muzeju v Adelaidi. Ob multikulturni politiki Avstralije danes to seveda ne velja več – če bi Avstralija takšno politiko uvedla desetletje ali dve prej, bi bila tudi slovenska skupnost danes precej močnejša.

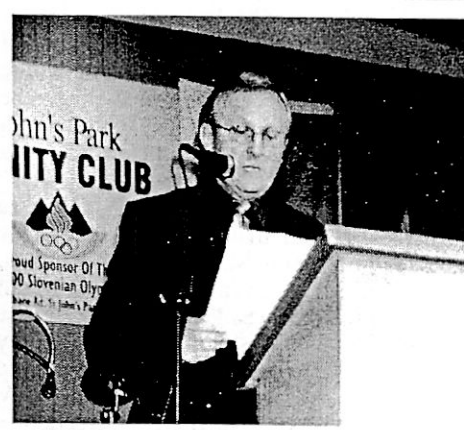
Na proslavi Dneva državnosti R.S. v Klubu Triglav - Panters - priznanja Slovincem leta 2001

Tekst in fotografije: Marta Magajna

V Klubu Triglav Panters so na proslavi dneva državnosti Republike Slovenije poleg običajnega slavnostnega programa podelili tudi priznanja zaslužnim Slovincem v različnih kategorijah od najmlajših iz osnovne šole do najstarejših. Priznanja so prejeli:

Stephanie Šuber,
učenka leta 2001 (osnovna šola)
Brigite Bezjak,
študentka leta (tertiary univerza)
Drago Ostrič,
mladi podjetnik (klepar)
Dr. Sean Parsonage,
(zobozdravnik) je zasedel drugo mesto z visoko pohvalo
Eleonora White,
prvo mesto med starejšimi občani za svoje delo na področju dobrodelnosti in družabno narodnem področju
Milka Stanič,
drugo mesto za svoje delo v verskem centru Merrylands in za delo s prizadetimi otroci.

Priznanja se bodo odslej podeljevala vsako leto ob dnevu državnosti Republike Slovenije. Organizirajo jih druga generacija avstralskih Slovincem iz širše slovenske skupnosti, s finančno podporo Kluba Triglav Panters in so namenjena članom širše slovenske skupnosti, brez ozira na klubsko ali strankarsko pripadnost. Upamo, da bomo v naslednjem letu zajeli več ljudi v različnih kategorijah, saj je med nami veliko posameznikov, ki bi si za svoja dela zaslužili priznanja.

Proslava dneva državnosti pri častnem generalnem konzulu RS g. Alfredu Brežniku *Tekst: Marta Magajna*

V torek, 25. junija je častni generalni konzul RS za NSW in Viktorijo, g. Alfred Brežnik priredil sprejem za konzularne zastopnike "vseh prijateljskih narodov" in pa tudi Slovence, ki so zaslužni javni delavci v slovenski skupnosti v NSW, na proslavo dneva državnosti Republike Slovenije - enajste obletnice neodvisnosti. G. Brežnik je v kratkem govoru orisal začetek in razvoj naše mlade države, njen napredek v gospodarstvu, umetnosti in športu (celoten govor je v angleski prilogi). V odgovor je zastopnik parlamenta NSW g. Murray, "speaker of the House" v svojem govoru pokazal dobro poznavanje dejstev o Sloveniji in lep prijateljski odnos do naše domovine, kar je v veliki meri zasluga neutrudnega delovanja našega častnega generalnega konzula med njegovimi kolegi iz vseh narodov.

G. Brežnik je tudi prenesel povabilo predsednika slovenskega parlamenta g. Boruta Pahorja RS, da parlamentarna delegacija NSW obiše Slovenijo. To povabilo je bilo zelo ugodno sprejeto in po vsej verjetnosti bo do tega obiska v prihodnosti tudi prišlo.

Proslave, ki jo vsako leto prireja g. Brežnik v eni od sprejemnih dvoran v stavbi Parlamenta NSW v Sydneyu so vedno dobro obiskane. Kako tudi ne, govori so kratki in duhoviti, hrana dobra, pijača tudi, ljudje so prijazni, vse natančno tako, kot želimo predstaviti Slovenijo svetu.

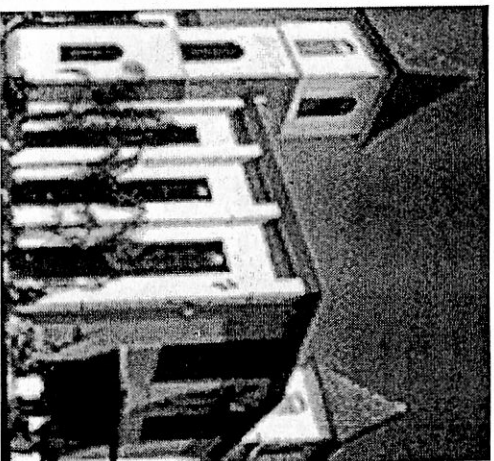

Fotografije s svečanosti posnela Marta Magajna

Umril je ing. Ivan Žigon,

po njegovi zamisli in načrtih se je zgradila slovenska cerkev v Sydneyu, ki je bila blagoslovljena leta 1973.

Fotografija g. Ivana Žigona je bila posneta leta 2001 pred njegovim domom v Ljubljani. Snemalce Boris Dolenc z asistentom Borutom Podgorškom in novinarko Dela, Dragico Bošnjak so namreč posneli izjave g. Žigona o nastanku slovenske cerkve v Sydneyu. V sklopu projekta "Halo tukaj Rafael".

5 let mineva od smrti patra Bazilija,

simbola avstralske Slovenije, da kar nekakšen "oče" je bil za marsikoga, ki je v mladih letih prišel v Avstralijo, saj je nemalekrat sprjel prihajajoče slovenske družine in posameznike, ter jim pomagal najti pravo pot v avstralski družbi. Bil je idejni vođa gradnje verskega središča v Melbournu, z domom za upokojenice, ter dolgoletni urednik revije Misli.

Izleti in srečanja - iz Kluba Triglav - Panthers

v Kiarni

Tekst in fotografije: Marta Magajna

Naj bodo triglavski balnarji še tako vneti in navdušeni za šport, povprečno jih pride na takmovanja okoli 30 ali več, ne morejo vedno samo balnati.

Na vsaka dva meseca gredo na avtobusni izlet v lepe kraje naše nove domovine. Zadnji izlet je bil na "južno obalo" ali South Coast v prijelno starodavno podeželsko mestece Berri. Na povratku poti pa so obiskali rojake v Slovenskem klubu Planica v Wollongongu. Lepo so jih sprejeli in pogostili.

Naslednji izlet bo v mesecu avgustu v Port Stephens, kjer se bodo srečali tudi z rojaki iz kluba Trivoli iz Newcastlea.

Dva predsednika,

Peter Kropce Klub Triglav in
Ivan Rudolf Planica Wollongong
pred klubom v Planica - Figtree - Wollongong

Pri budističnem templju v Wollongongu

25 - letnica poučevanja slovenščine v Avstraliji 1977 - 2002

Pripravila: Saša Ceferin

Priseljevanje ljudi slovenskega porekla v Avstralijo se je začelo s prvim večjim valom v letu 1950. Prva skrb novih priseljencev je bila, da si uredijo dom, se naučijo angleščine in si ustvarijo lepo življenje v avstralskem ambientu.

Avstralska državna politika je bila v tem času asimilacijska. Znanje še enega jezika ustanovami, da znanje in ohranjanje drugega jezika ovira pri pridobivanju angleščine.

To se je polagoma spremenilo v šestdesetih letih. Slovenski priseljenci so si uredili življenje v avstralskem svetu in ohranjanje lastne identitete, družabno življenje in slovenska kultura so postali za večino temelji življenja v Avstraliji – učitelji, duhovniki, akademiki so začeli organizirati nedeljske razrede v klubih in verskih središčih.

SLOVENŠČINA – SREDNJEŠOLSKI PREDMET V VIKTORIJI 1977 – 2002

Večji predor za učenje slovenščine se je zgodil v Viktoriji leta 1976, ko je slovenski jezik formalno postal predmet proste izbire pri Viktorijski šoli za jezike (Victorian School of Languages)

Ta zgodovinski trenutek je sprožila potreba, da postane slovenski jezik maturitetni predmet kot je na primer že bil srbo-hrvaški. V letu 1976 je Slovensko in versko in kulturno središče v Melbournu nudilo več razredov za otroke slovenskih priseljencev, en razred tudi na višji srednješolski stopnji. P. Stanko Zemljak je povprašal o možnosti slovenske mature srednješolsko profesorico mag. Aleksandro Ceferin, ki je takoj napravila potrebne korake. Stopila je v zvezo s predsednikom Komiteja za Balto-Slovanske jezike, prof. Jiri Marvana (Monash Univerza) glede akreditacije slovenščine kot maturitetnega jezika v deželi Viktoriji. Po pripravi dokumentacije je bil slovenski jezik odobren. Postopek se je zadržal, ker so v Viktoriji zaradi celotne maturitetne obnove najavili dvoletni moratorium. Aleksandra Ceferin je raziskala druge možnosti za to prehodno dobo in odkrila Victorian School of Languages, jezikovno šolo v državnem šolskem sistemu dežele Viktorije (ustanovljena 1934) Za vpeljavlo slovenskega jezika je bilo potrebno izpolniti vrsto zahtev. Ga Ceferin je pripravila vlogo z učnimi načrti za dve stopnji in seznam učnih tekstov, ki jih je bilo treba naročiti iz Evrope in ZDA. Seznam učencev in učiteljev sta pripravila p. Bazilij in Drago Ceferin.

V novembru 1976 je bilo ustanovljeno Slovensko učiteljsko združenje (Slovenian Teachers Association-STAV), z nalogo povezati vse učitelje s slovenskimi oz. avstralskimi učiteljskimi kvalifikacijami. Slovenski razredi so se začeli v februarju leta 1977 na treh centrih Viktorijske šole za jezike. Akreditacija slovenskega jezika kot maturitetnega predmeta je bila odobrena v letu 1976, v letu 1979 je A. Ceferin predložila tekst za slovensko maturo po obnovljenem maturitetnem sistemu. Akreditacija in publikacija dokumenta je sledila v letu 1980. Prvi maturantski razred v Viktoriji je polagal maturo iz slovenskega jezika v novembru leta 1981. Slovenski jezik poučujejo danes na VSL centru v Princes Hill Secondary College v Melbourne-u za učence od letnika 6 do 12 in za odrasle.

SLOVENŠČINA – SREDNJEŠOLSKI PREDMET V NSW 1979 – 2002

Slovenščina je postal akreditiran predmet v državnem šolskem sistemu v Novem južnem Walesu leta 1979, ko je bil uveden kot šolski predmet v novo ustanovljeni sobotni šoli, Saturday School of Community Languages, NSW.

Akreditacijski postopek se je pričel s posredovanjem Aleksandre Ceferin, ki je pripravila osnovno dokumentacijo za poučevanje slovenskega jezika in uvedbo mature.

Ustanovljen je bil odbor treh članov: prof. Marvan (Monash University), prof. De Bray (Australian National University) in mag. Aleksandra Ceferin. Odbor je nadzoroval prvo leto slovenske mature, pripravo izpitnih nalog in ocenjevanje. NSW slovenski šolski odbor je bil ustanovljen v tem času.

Od leta 1989 do 1996 je bila slovenščina triletni študijski predmet in predmet na daljavo, na Macquarrie univerzi v NSW, in sicer s finančno podporo slovenske skupnosti in slovenske vlade.

STAV in ISSV 1976 – 2002

Leta 1998 se je STAV preimenoval v Institute for Slovenian Studies of Victoria kot rezultat nove paradigme delovanja združenja ter razširjene definicije članstva in ciljev nove nastale ustanove. Uvajanje računalniško podprtega pouka in razvoja informacijske tehnologije v šolskem sistemu je prineslo nove izzive in nove potrebe za poučevanje. Z internetom so se razpršeni slovenski skupnosti ponudile nove možnosti pristopa slovenskemu jeziku in kulturi, ki jih je spletno stičišče Thezaurus v polni meri uporabilo.

Poslanstvo ISSV-ja se je razširilo na predstavitev Slovenije, slovenskega jezika in kulture širšemu krogu angleško-govorečega področja, s posebnim poudarkom na ciljni skupini tako imenovane "izgubljene generacije" potomcev slovenskih izseljencev. ISSV ima sponzorje in sodelavce v Avstraliji in Sloveniji

Člani redno obiskujejo Slovenijo, navezujejo stike, zbirajo gradivo in raziskujejo. V letu 2002 razvija ISSV učne načrte za vse šolske stopnje slovenskega jezika, po zahtevah Ministrstva za Šolstvo Viktorije.

THEZAURUS.COM

Slovenski jezikovni in kulturni arhivi na spletu

Thezaurus je prvi projekt ISSV. Razvili so ga trije člani ISSV-ja: Aleksandra Ceferin, Chron Morpheus in Sandi Ceferin. Razvijati so ga začeli jeseni 1998 in ga na internetu objavljajo od januarja 1999.

Zamišljen je kot spletna knjižnica - stičišče smiselno združenih in organiziranih virov, povezav in vsebin za potrebe poučevanja slovenščine in širše predstavitve Slovenije, njene kulture in njenih ljudi.

Thezaurus je sestavljen iz izbranih povezav, diskusijskih forumov, kulturnih in jezikoslovnih arhivov. V zadnjem letu smo uvedli spletno učilnico – Webclassroom, v kratkem bomo objavili spletno galerijo Galeria Sloveniana in Caréerlinx. Predvidevamo pa tudi razvoj in vključevanje nadaljnjih projektov, kot so spletni tečaj slovenskega jezika in arhivi slovenske literature.

Thezaurus je danes eno vodilnih slovenskih kulturnih stičišč v angleškem jeziku. Obiski iz 53 držav so presegli 55 000 zadetkov mesečno.

THEZAURUS
SLOVENIAN CULTURAL ARCHIVES

Institute for Slovenian Studies of Victoria

NAJAVLJA

spletno galerijo slovenske umetnosti

Galeria Sloveniana
in

Prvo razstavo avstralskih Slovencev na spletu

Australian Slovenian Visual Art,

razstavo viktorijskih umetnikov slovenskega rodu, ki jo je predstavilo Slovensko versko in kulturno središče, sv. Cirila in Metoda v Melbourne-u ob priliki priznanja sv. Cirila in Metoda, v soboto 6. julija.

Zamisel spletne galerije je najmlajši projekt ISSV-ja, kjer namaravamo razstavljati ustvarjalnost in dokumentacijo slovenske skupnosti v Avstraliji, ter predstavljati slovenske umetnike iz Slovenije. Glavno poslanstvo galerije vidimo v njeni funkciji izložbenega okna slovenske skupnosti v Avstraliji.

Zelimo preseči omejevanje kulturnega dogajanja zgolj na slovensko skupnost in predstavljati slovensko kulturo in slovensko skupnosti širši avstralski in svetovni javnosti.

Internet galerija bo arhivirala razstave in predstavitve in poleg tega predstavljala navidez oddaljeno lokaliteto melbournskega dogajanja na svetovnem spletu in ogled Slovincem po svetu.

Pirančanka Tijuana bo plesala v Scali

PIRAN - Za devetnajstletno Pirančanko Tijuano Križman se bo novo študijsko leto začelo 2. septembra, torej malo prej kot za njene slovenske sovrstnike. Tijuana si bo namreč v znamenitem teatru Scala v Milanu kot edina Slovenka dve leti izpopolnjevala baletno znanje, ki ga je do junija osvajala na mariborski Srednji glasbeni in baletni šoli.

Odkar pomni, rada pleše. "Mama pravi, da sem bila kot malčica tako živahna, da me je pri treh letih vpisala v plesno skupino Metulj. Menila je, da bom tam bolje izkoristila energijo," pojasnjuje. V skupini, ki jo vodi Lidija Pogačar, je ostala enajst let in se v tem obdobju pridružila še Flipicam Stasje Mehora. Vsa ta leta plesa, v katerih je dobila tudi prve prave baletne copate z gipsom, so dokončno prevesila kazalce tehtnice, ko se je po končani osemletki na piranski šoli z italijanskim učnim jezikom Vincenzo de Castro vpisovala na srednjo šolo. Baletna bo, se je odločila. Izbrati je morala le še med ljubljansko in mariborsko različico.

Pri 14 v Maribor

Pristala je v Mariboru. Povsem naključno, saj je tedaj na štajersko prestolnico ni vezal še nihče, ne sorodniki ne prijatelji. Tudi 22-letnega Uroša Hudernika, svojega mariborskega fanta, študenta ekonomije, je spoznala kasneje. Zakaj je torej izbrala srednjo baletno šolo v Mariboru, če se ji je, štirinajstletnemu dekletu, ki je imelo v torbi spričevalo v italijanščini, že slovensko glavno mesto zdelo preveč oddaljeno?

"Gostujoči predavatelj v plesni skupini Metulj, Igor Jelen, sicer učitelj ljubiteljskega baleta v Celju, mi je predstavil Oljo Ilič, nekdanjo solo balerino v mariborski Operi. Z njo in z Marinom Turcujem iz mariborskega gledališča sem zacela vaditi klasični balet od začetka, kot bi prvič stopila v plesno dvorano. Začetne vaje so namrec za balerine tako zelo pomembne, kot so note za pianiste."

S pomočjo Helene Krieger iz mariborske nižje baletne šole je v pičlih šestih mesecih osvojila znanje osnovne baletne izobrazbe, pogoj za nadaljnje izobraževanje. "Balet sem vadila po osem ur na dan, skoraj trikrat več kot običajno."

Od mariborskih profesorjev se še posebej rada spominja Nikolaja Silnikova, ruskega profesorja klasičnega baleta. V štirih letih ji je omogočil, da se je udeležila številnih tekmovanj, tudi mednarodnih, denimo v Firenzah, Freiburgu in na Dunaju. V Firencah je, tedaj dijakinja drugega letnika, osvojila tretje mesto. Sodelovala je v baletni predstavi Ples kadetov mariborske Opere in kot tretješolka v predstavi Giselle mariborskega gledališča.

Državna prvakinja

Za največji dosežek si šteje, da je v zadnjem letniku na državnem tekmovanju klasičnega baleta v Ljubljani dobila zlato plaketo. To je bila več kot osebna potrditev. "Državna tekmovanja so v Sloveniji vsako drugo leto, pred tem na štirih tekmovanjih v Ljubljani ni nihče osvojil zlata." V tednih pred tekmovanjem se je odpovedala celo obisku domačih. Peturne vožnje z vlakom bi ji vzele prevec časa, čeprav je na mamu Javorko, očeta Franka in štiri leta mlajšega brata Diega zelo navezana.

Tudi šolski urnik je bil precej obsežen. V četrtem letniku je imela poleg slovenščine, matematike, angleščine, italijanščine, zgodovine, filozofije in telovadbe v dopoldanskem času popoldan še tako imenovane praktične predmete, kot so zgodovina baleta, klasični balet, repertoar (drobci posameznih predstav), karakterni in moderni plesi. Balet, njegova zgodovina in klasični del, jo je čakal tudi na maturi.

Še hujša preizkušnja, najbrž najhujša doslej, je bila avdicija v milanski Scali 3. junija letos. "Štirideset nas je bilo v dvorani, za mizo pred nami pa je sedelo devet članov komisije. Ena od profesorice baleta nam je pokazala vaje ob drogu in na sredini dvorane, diagonale in skoke. Morali smo jih ponoviti, prvi izbor pa je bil že takoj po vajah ob drogu." Preizkus so uspešno opravili štirje; poleg nje še dva Italijana in beograjsko dekle.

Tudi vid je pomemben

Tijuana je bila seveda nadvse vesela, da je bila sprejeta. Ne nazadnje je bilo dokaz, da je na pravi poti, čeprav jo zdaj, mesec dni pred odhodom v mesto, v katerem domuje visoka moda, navdajajo mešani občutki. Tudi tamkajšnje življenje je na visoki nogi. "Še zdaj ne vem, kakšna bo šolnina, samo za bivanje bo treba odšteti več kot sto tisočakov, trikrat več kot v Mariboru. Tam sem imela Zoisovo štipendijo, zdaj pa ne vem, če lahko racunam na takšno pomoč. Ministrstvo za šolstvo mi je ob zmagi na državnem tekmovanju najprej obljubilo štipendijo, zdaj pa pravi, da nimajo denarja. Vsaj županja Vojka Štular mi je zagotovila, da bo občina prispevala za baletne copate." Par stane nekaj manj kot 15 tisočakov, a ga v obdobju intenzivnih vaj lahko uniči že v dveh tednih.

Pa denar ni edina Tijuana zagata. Tu je Uroš, tu je še družina, zlasti mama Javorka, brez katere se nikoli ne bi vpisala v Scalo. Prav mama ji je predlagala nadaljnje šolanje v Milanu ali Reggio Emiliji. Ona ji je konec junija kot darilo za 19. rojstni dan omogočila petdnevno poletno plesno šolo v Trevisu, ki je stala več kot 150 tisočakov. Mama ji je izbrala tudi nenavadno ime.

"Ko je bila noseča, se je odločila za potovanje v ZDA, in to sama, brez mojega očeta. Med drugim si je ogledala San Diego, ki je nanjo napravil velik vtis, v mehiško Tihuano pa ji zaradi zapletov s prepustnico niso dovolili. Po tem mestu sem dobila ime, moj brat pa po San Diegu."

Pogum je torej podedovala po mami. Sicer bi se iz Maribora, kjer si je še kuhati morala sama, hitro vrnila domov. Po kom ima tako razvito plesno žilico, ne ve. Seveda se je morala zaradi nje odpovedati marsikateri drugi. Še vedno si ne more, na primer, ostriči las, ker si jih potem ne bi mogla več speti. Na srečo nima težav s kilogrami. Pri 165 centimetrih jih ima natanko 45, in se pri tem ne odpove niti eni kepici sladoleda, ki ga obožuje. Zato pa pred nastopi ne rola. Poškodbe so preveliko tveganje.

Je poleg postave pri baletu še kaj pomembno? "Lok pri stopalih, koordinacija gibov, ravnotežje in celo vid. Neko japonsko dekle, gostja mariborske Opere, se je zaradi slabega vida pri fuetetu, 32 vrtljajih na eni nogi, toliko oddaljilo od začetnega mesta, da bi kmalu padlo z odra in pristalo med orkestrom," odgovarja Tijuana. "Balerine se zdijo nežna in krhka bitja, vendar je balet pravzaprav zelo naporen in zahteven šport," opozarja, tudi sama drobna, dolgih rjavih las in zelenih oči, vse prej kot krepkega

ROJAKI IN TURISTI IZ DALJNE AVSTRALIJE,

SAMO ZA VAS

- NAJCENEJŠI NAJEM,

- DOSTAVA PO DOGOVORU,

- PESTRA IZBIRA OSEBNIH VOZIL

VEDNO Z VAMI IN ZA VAS!

ALPETOUR
potovalna agencija d.d.

RENT - a - CAR

ALPETOUR
potovalna agencija d.d.

Mirka Vadnova 8

Si - 4000 Kranj Slovenija

Telefon iz Avstralije:

0011-386-4-204 1160

Fax iz Avstralije:

0011-386-4-204 2570

Sydney - Adriatic Adventure

02-9823 0011

AEA
V O D U S E K
M E A T S

CANBERRA
Phone: 02 - 6 295 1222

COBRAM
Phone: 03 - 58722115

Nedelja 4. avgusta

popoldne balinanje - sponzor Tone Vrh

Nedelja 11. avgusta

balinarski izlet z avtobusom v Newcastle in srečanje z rojaki, srečanje z g. Bojanom Bertoncljem odpravnikom poslov RS v Canberri

Nedelja 18. avgusta

medklubska balinarsko tekmovanje in prekmurske koline, igra ansambel THE MASTERS

Nedelja 25. avgusta

balinarsko tekmovanje za pokal očetovskega dne
1. septembra
piknik očetovskega dne

80 - 84 Brisbane Road - St. John's Park
Telefon: (02) 9610 1627 Fax: (02) 9823 2522
E-mail: club@triglav.com.au

Slovensko društvo Sydney

Nedelja 4. avgusta

popoldanski ples z ansamblom UNISOUND

Nedelja 11. avgusta

kosilo z odpravnikom poslov RS g. Bojanom Bertoncljem v Canberri. Vabimo čim več rojakov, da se spoznate z našim gostom

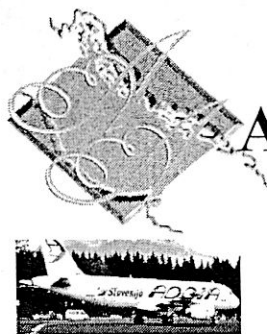
Nedelja 18. avgusta

popoldanski ples z ansamblom UNISOUND

Nedelja 31. avgusta

očetovski dan ob 7.30 zvečer. Igra ansambel EVROZ
Na vsakem plesu žrebamo tudi srečnega člana

2-10 Elizabeth Street, Wetherill Park NSW 2164
Telefon (02) 9756 1658 Fax 02) 9756 1447

ADRIATIC ADVENTURE

Najcenejše in najhitrejšo potovanje do Slovenije z Lauda Air
Organiziramo skupinska potovanja in najcenejši Rent-a-Car z Alpetourom

Sodelujemo z:

Malaysia Airline

Qantas

Lauda Air

Lufthansa

in drugimi letalskimi prevozniki

Telefon: (02) 9823 0011 Fax (02) 9823 0022
Shop 12, Edensor Park Plaza
Edensor Park NSW 2176
Email: adriatictours@bigpond.com.au

Slovenski oktet žlahtnemu jubileju dodal tudi zgoščenko

LJUBLJANA - Slovenski oktet je pred kratkim praznoval 50. obletnico svojega delovanja. Danes pa je ob praznovanju svojega letošnjega žlahtnega jubileja predstavil tudi prvo izdajo zgoščenske nove zasedbe Slovenskega okteta. Slovenski oktet, v katerem se je doslej zvrstilo več kot trideset pevcev, je s svojimi nastopi in gostovanji po vsem svetu nastopal kar v 42. državah, predstavil slovensko ljudsko in umetno pesem na več kot 4.000 koncertih.

Dvakratni dobitnik Prešernove nagrade, priznanja Red zaslug za narod ter Zlati častni znak Svobode Republike Slovenije leta 1996 dokazuje, da gre za zbor, ki je dvignil

Slovenski oktet v sedanji sestavi (Andrej Ropas in Vladimir Čadež (1. tenorja), Janez Triler in Rajko Meserko (2. tenorja), Jože Vidic in Primož Dekleva (baritona) in Matej Voje in Janko Volčanšek (basa)

Stara Ljubljana - rojstna hisa naše pesnice Pavle Gruden

slovensko pesem na najvišjo raven in jo ponese na vse kontinente sveta. Trdo delo Slovenskega okteta je pred petimi leti pripeljalo do izdaje njegove prve plošče. Danes pa so pevci v zasedbi Andrej Ropas in Vladimir Čadež (1. tenorja), Janez Triler in Rajko Meserko (2. tenorja), Jože Vidic in Primož Dekleva (baritona) in Matej Voje in Janko Volčanšek (basa) predstavili skrbno izbran program priredb slovenskih ljudskih in umetnih pesmi, s čimer so, kot je povedal urednik zgoščenske Mitja Bervar poudarili svojo navezanost tradiciji nekdanjega slovenskega okteta.

S kratkim odlomkom z zgoščenske so v Rdeči dvorani Mestne hiše v Ljubljani zbrani člani Slovenskega okteta v novi zasedbi spet opozorili nase kot ustvarjalci, ki ohranjajo žlahtno preteklost in z oplemenitenom mladostjo dajo Slovenskemu oktetu novo svežino. Izbor programa nove zgoščenske je opravil umetniški vodja okteta dr. Mirko Cuderman (zaradi bolezni danes ni bil prisoten), material pa so posneli v cerkvi Sv. Ane v Tunjicah pri Kamniku, ob sodelovanju s snemalcem Silvestrom Žnidaršičem. Založnik zgoščenske je Društvo Slovenski oktet s podporo Ministrstva za kulturo.

Oprema zgoščenske je izdana v slovenskem in angleškem jeziku, za kar je poskrbela Marina Horak, za fotografijo pa Irena Herak.

Pevci Slovenskega okteta, ki nadaljujejo tradicijo predstavitve slovenske narodne ponarodele in umetne pesmi, so umetniki, ki Slovenijo znajo predstaviti v tujini. To dokazuje tudi zadnje gostovanje v Ruski federaciji, ko so pretekli mesec sodelovali v projektu 10. obletnice vzpostavitve diplomatskih odnosov med Republiko Slovenijo in Rusko federacijo. Tudi tokrat je bil njihov nastop po različnih krajih v državi izjemnih kulturnih dogodkov več kot z navdušenjem sprejet.

Kljub velikim uspehom Slovenskega okteta pa so pevci tega znamenitega zbora potarnali nad svojimi težavami, ki so predvsem te, da kot redno zaposleni težko dobijo proste dni pri svojih delodajalcih, čeprav sodijo med vrhunske promotorje slovenske kulture in države v tujini.

Kljub zadnji navedeni težavi pa lahko zapišemo, da je novi sestav Slovenskega okteta poln muzikalnega občutka in svoje lastne zvočne podobe. Zato mu glede na žlahtno preteklost ni potrebno skrbeti za prihodnost.

Pavla Gruden v eminentnem društvu slovenskih jezikovnih ustvarjalcev

V Ljubljani je bil v začetku julija 38. seminar slovenskega jezika, ki ga organizira Filozofska fakulteta v Ljubljani, pod naslovom "Ustvarjalnost Slovencev po svetu".

Med povabljenimi 130 gosti, predvsem uni-

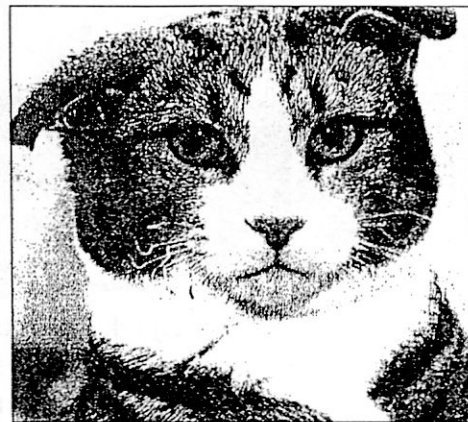
verzitetnih profesorjev, asistentov, študentov, prevajalcev, ter kulturnih in prosvetnih delavcev iz 25 držav sveta je bila tudi naša znanka, pesnica, pisateljica, kulturna delavka, **Pavla Gruden**.

Prejela je posebno povabilo predsednice srečanja dr. Bože Kragl Vogel, žal pa se g. Gruden srečanja ni mogla udeležiti. Poslala je pozdravno pismo, *lobjavili ga bomo v prihodnji številki*/ ki ga je na literarnem večeru prebral Peter Česnik, kot posebni gost in ljubitelj slovenske kulture in besede.

Odmevi na pozdravno pismo v medijih in pri udeležencih so bili izredno ugodni, saj je slovenska beseda in njeno ohranjanje izredno pomembna za ohranitev naroda.

Maček,

da takšen je naslov odlične zgodbe Josipa Ostija, ki jo bomo objavili v naslednji številki. Danes vam predstavljamo fotografijo, ki veliko pove vse o karakterju tega štirinožnega bitja.

šobe-cameze-zimmer-zooms-apaclma

Kmečki tužizem
ŽEROVC

4260 bled mlinska 15

slovenija
telef. 00386-64-741-704

Za Martinom Strelom je že več kot tisoč preplavanih kilometrov po Misisipiju

Pojedel bi še palico, če bi priplavala mimo

Plavalca je sonce močno opeklo po obrazu, še vedno ima nekaj težav s sluhom in bolijo ga roke, a to so pač težave, ki jih je vzel v zakup

Slovenski ultramaratonski plavalec Martin Strel se že tri tedne bori z Misisipijem. Zadnje dni plava na območju, kjer je Misisipi mejna reka med ameriškima zveznima državama Minnesota in Wisconsin, kmalu pa bo Minnesota dokončno pustil za seboj in plaval po meji med Wisconsinom in Iowo. Za Strelom je že več kot tisoč preplavanih kilometrov, do cilja ob izlivu Misisipija v Mehški zaliv pa jih je še dobrih 2700. Zanimanje za podvig trmastega Slovenca v ZDA narašča iz dneva v dan. Potrdile so se tudi Strelove napovedi, da ob Misisipiju živijo zelo prijazni ljudje. V vseh krajih, kjer končuje dnevne etape, plavalcu in njegovi ekipi pripravljajo sprejeme, vabijo jih na večerje, ponujajo prenočišča in želijo kar najbolj pomagati.

Najbolj množičen sprejem doslej je Strel doživel v nedeljo na otoku Harriet Island v St. Paulu, mestu, ki se je z Minneapolisom na drugem bregu reke že združilo v velemesto, imenovano Twin Cities, Mesto dvojčka. Organizacijo so v svoje roke vzeli ameriški Slovenci, ki jih je v Minnesoti veliko in Strelu pripravili dobrodoščilo "po domače", s harmoniko in narodnimi nošami. Tudi Martin kljub utrujenosti ni mogel iz svoje kože. Nekje je našel kitaro in se pridružil glasbenikom.

Še pred tem je plaval pod mostom High Bridge. Devetsto metrov dolg in šestdeset metrov visok most z elegantnimi loki je bil zgrajen po načrtih slovenskega inženirja Franca Strgarja, ki je doma iz Gorjuš na Pokljuki. Na mostu je ob tej priložnosti visela ogromna, 45 krat 12 metrov velika slovenska zastava. Organizatorji so morali od oblasti dobiti posebno dovoljenje, da so izobesili zastavo, ki ni ameriška. Očitno pa za to niso vedeli tamkajšnji gasilci. Mislili so, da hoče človek, ki je plezal po ogrodju mostu, narediti samomor in so k reki pridrveli z vso reševalno opremo. Ko pa so videli, za kaj gre, so se tudi sami pridružili velikemu slavju.

Slovenske jedi za Američane

Reka ima še vedno dokaj počasen tok. Pogosto se razširi v jezera, kjer toka skoraj ni, močan veter pa ustvarja visoke valove. Nekega dne je divjala taka nevihta, da spremljevalni kajakaši sprva niso hoteli v vodo, saj so se bali, da bo vanje udarila strela. Začnje dni se je vreme le izboljšalo, posijalo je sonce, ki pa je plavalca neprijetno opeklo po obrazu. Strel sporoča tudi, da ima še vedno nekaj težav s sluhom in da ga bolijo roke, a to so pač težave, ki jih je vzel v zakup. V resni nevarnosti se je doslej znašel le enkrat, še pred Minneapolisom, kjer Misisipi teče v kanjonu in ustvarja zelo močne vrtince. Poznavalci reke pravijo, da ti vase ne posrkajo samo plavalca, ampak tudi manjša plovila. Strel se je iz enega takih vrtincev rešil po zaslugi velike telesne moči in izkušenj, ki si jih pridobil med plavanjem po Donavi.

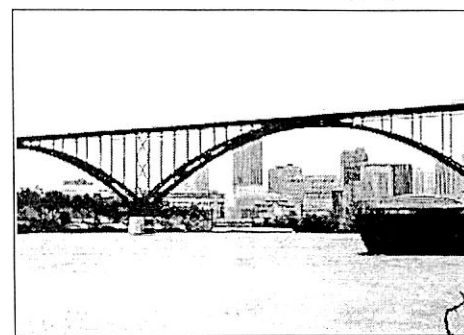
Od Minneapolisa naprej Strela spremlja tudi večja ladja, ki ji poveljuje kapitan Bob Beckstrom. Skupaj s spremljevalno ekipo, v kateri bo vse do konca poti ostala tudi Strelova 17-letna hčerka Nina ("Tistih nekaj šolskih dni boš že nadoknadila," se je vendarle omeščal njen sicer nepopustljivi oče), se je na ladjo preselila tudi kuhinja. Pavel Martonoši svoje delo opravlja vec kot odlično, priznavajo vsi, ameriški del ekipe pa spoznava tudi nove jedi. Pasulja in jabolčnega zavitka niso jedli še nikoli. Zavitek je sicer uspel šele v drugo, potem ko je Pavlu neka ameriška Slovenka prišepnila, kje lahko kupi ustrezno moko za pravi slovenski "štrudl".

Martin pa vztraja pri svoji prehrani. V vodi ima tri obroke. Ob enajstih dopoldne in okoli četrte popoldne popije juho, za kosilo ima običajno testenine. A tudi to velikokrat ni dovolj, saj mu boj z reko včasih popolnoma izprazni baterije. "Tako sem bil lačen, da bi pojedel še palico, če bi kakšna priplavala mimo," se je pridušal na cilju ene od najbolj utrudljivih etap.

Zvezdana Bercko

Ameriški Slovenci, ki jih je v Minnesoti veliko, so Strelu pripravili dobrodoščilo "po domače", s harmoniko in narodnimi nošami.

High Bridge v St. Paulu, most slovenskega konstruktorja Franca Strgarja.

Martin Strel, zvezdnik obalne straže

Martin Strel uspešno premaguje ovire reke Misisipi, ki jo želi preplavati kot prvi Zemljan. V ponedeljek je preplaval 30 milj, z reko pa se je boril 10 ur in etapo končal v mestu Savanna. Ne mine dan, da ne bi prečkali vsaj ene zapornice, do St. Louisa pa jih bodo morali obiti še 14. Martinova spremljevalna ekipa je edina, ki jo spuščajo skozi zapornice na elektrarnah. Martinov sin Borut in glavni koordinator na ameriški strani Guy Haglund pregledata pot in se prepričata o varnosti ter nato dovolita prehod tudi ostalim članom skupine.

Za Martinovo varnost je zelo dobro poskrbljeno. Ekipa sodeluje tudi z obalno stražo. Dvakrat na dan se javijo, jim sporočijo trenutni položaj, t. i. Coast Guard pa jim nato posreduje nadaljnje koordinate, ki so najvarnejše za plovbo oziroma Martinovo plavanje. Do mesta Cairo, kjer se začne spodnji del reke in je tok močnejši, Martina loči še 537 milj (864 km), od tam naprej pa pričakujemo, da bo tok plavalcu v večjo pomoč, saj je do sedaj reka praktično stoječa. Sveže fotografije so na spletni strani <http://www.martinstrel.com>.

Začel se je ljubljanski Trnfest

Začel festival Trnfest, ki bo že deseto leto zapored popestril mrtvilo poletne Ljubljane. Prireditve bodo čez dan potekale po mestnih javnih površinah, osrednje večerne predstave in koncerti pa bodo na dvorišču in v prostorih Kulturno-umetniškega društva Franceta Prešerna v Trnovem. Ta festival tudi organizira, pri tem pa si prizadeva pripraviti čimbolj razgiban in nekoliko nekonvencionalen program. Pomembna lastnost Trnfesta je brezplačen obisk vseh prireditev, vključno z nastopi vrhunskih izvajalcev svetovnega slovesa. Včerajšnja otvoritev festivala se je začela popoldne na Prešernovem trgu in nadaljevala po ljubljanskih ulicah s cirkušno predstavo Malega letedečega cirkusa in z nastopom v Ljubljani delujoče afriške folklorne skupine Kesukozi, večer se je preselila v Trnovo, kjer so odprli razstave otroških risb, grafitov in inštalacije Huberta Široka in Tadeje Kovač, večer pa se je zaključil s koncertom ameriške jazz skupine Trio Mundo. Prireditve Trnfesta bodo vsak dan do 1. septembra.

AUSTAR
The right move!

**AUSTAR- Financial Group -
Home Loans Pty/Ltd**
The right move !

KREDITI, POD
NAJUGODNEJŠIMI POGOJI, ZA
NAKUP ZEMLJIŠČ, krediti na
osnovi obstoječih kreditov in na
osnovi že plačanih zemljišč
NA PODROČJU CELOTNE
AVSTRALIJE.

AUSTAR HOME LOANS P/L JE U
PREDNOSTI NAD DRUGIM
BANKAM IN FINANČNIM
INSTITUCIJAM KER :

- se z nami lahko pogovorite
v svojem jeziku
- ni stroškov za prošnje
- denar dobite direktno z
našega računa brez
komplikacij in posrednikov,
brez dodatnih provizij
- posojila so z realno nižjo
obrestno stopnjo
- ko je bankin odgovor NE
pri nas je odgovor
SEVEDA
- rešujemo probleme vezane
za potrebno dokumentacijo
in kreditno sposobnostjo
CRAA.

REFINANCIRANJE POSOJIL -
VAŠA MOŽNOST, DA DOBITE
"SVEŽ" DENAR OD AUSTAR
Home Loans P/L DIREKTNO NA
VAS BANČNI RACUN
IN IZKORISTITE ZA
INVESTIRANJE ALI
DRUGE POTREBE, Z
ZNIŽANIMI OBRESTMI
IN NIŽJIM
ODPLAČILOM

MEMBER

MORTGAGE
INDUSTRY
ASSOCIATION
OF
AUSTRALIA

Za več informacij pokličite na
(02) 9580 23 22 povprašajte za
LJUBLJANAC HAZIMA direktno
ga lahko pokličete tudi na mobilni
telefon **04 217 04 235** ali pa se
dogovorite za sestanek v naši
pisarni na naslovu:

**Suite 5 /10-12 Woodville
street, Hurstville 2220 NSW,**
Fax (02) 9580 23 77.

Medičarstvo, lectarstvo in svečarstvo so že dobrih dvesto let hišna tradicija Pergerjevih Lectova srca že osme generacije Mojster s priznanjem Zlata vitica je odprl novo galerijo, galerijo z razgledom in darili

Prepoznavni znak Pergerjevih ostaja lectovo srce z ogledalcem in sporočilom v rimah. Rokodelska obrt z vsem bogatim znanjem in izkušnjami se pri Pergerjevih prenaša iz roda v rod že od leta 1757, ko so predniki v Slovenj Gradcu začeli razvijati eno izmed najstarejših obrti, medičarstvo in svečarstvo. Tradiciji sledi zdaj že osma generacija, letošnje leto pa je bilo za njih še posebno uspešno.

Aprila je Hrabroslav Perger prejel zlato vitico, najvišje priznanje za domačo in umetnostno obrt v Sloveniji. Vsaki dve leti jih podeli Obrtna zbornica Slovenije največ štirim posameznikom, ki so s svojim ustvarjanjem pomembno prispevali k ohranjanju in razvoju domače in umetnostne obrti v Sloveniji. Hrabroslav Perger je priznanje prejel ob odprtju letošnje tradicionalne bienalne razstave izdelkov domačih in umetnostnih obrti, ki že od leta 1977 vsaki dve leti obogati Galerijo likovnih umetnosti v Slovenj Gradcu in Ljubljanski grad. "S svojimi izdelki smo sodelovali na vseh štirinajstih razstavah, vsakokrat z novimi, drugačnimi izdelki; pred dvema letoma so bili to medenjaki iz suhega sadja in poseben Wolfov medenjake, letos pa energetske srce in sveča," pripoveduje Hrabroslav, ki je na priznanje posebno ponosen, saj ga je prejel kot najmlajši mojster doslej. Z obrtjo praznikov in mest, kot jo sam imenuje, se ukvarja že trideset let.

Še bolj pri srcu pa mu je Hiša mojstrovin Perger 1757, s katero je dopolnil dejavnost svoje že dobro znane trgovine v središču Slovenj Gradca, v kateri je poleg demonstracijske sobe prodajna galerija v dveh nadstropjih.

Obiskovalci lahko občudujejo ali pa si tudi privoščijo katerega izmed mnogih razstavljenih izdelkov, od tradicionalnih lectovih src, medenjakov in medenega peciva, figuric raznih oblik, medice, medenega likerja, medenega žganja, staroslovenske pijače ol, sveč za vse priložnosti do sodobnih daril. "Vsak izdelek pri nas ima svojo zgodbo, prav vse pa izdelujemo iz naravnih sestavin in ročno," pravi mojster in doda, da so kljub raznovrstnim in novim izdelkom še vedno v ospredju lectova srca, ki jih izdelujejo po stari družinski recepturi.

Srce za papeža in državnike

"Vsak izdelek nastaja po fazah. Medeno testo najprej mesec dni počiva v posebnih, prek dvesto let starih lesenih čebrih, preden ga ročno oblikujemo in spečemo. Potem srčke pobarvamo v živo pisane in rdeče tone in jih dopolnimo z različnimi verzi", pravi mojster.

Družinska obrt zaposluje prav vse člane družine Perger, vsak po svoje pomaga pri nastajanju končnih izdelkov. Sin Boštjan je že osma generacija Pergerjevih, ki se ukvarja s to rokodelsko dejavnostjo, medene izdelke poslika in pobarva Hrabroslavova žena Leonora, največ izkušeni in modrosti posreduje mati Bogoljuba, pa tudi najmlajši član družine Lucian med počitnicami že prispeva svojo domišljijo in ročne spretnosti. Tradicionalni izdelek Pergerjevih, lectovo srce, poznajo doma in v tujini, saj so ga kot darilo iz Slovenije prejele mnoge ugledne osebnosti iz gospodarskega, političnega, kulturnega in verskega življenja. Med njimi na primer papež Janez Pavel II., predsednika Rusije in Združenih držav Amerike. Brezalkoholno medico so pili predsedniki šestnajstih držav na obisku v Sloveniji. Izdelki Pergerjevih so bili upodobljeni na slovenski poštni znamki, prikazani in uporabljeni v mnogih oddajah in filmih, med njimi tudi v Cvetju v jeseni.

Hišo mojstrovin, ki nadaljuje tradicijo rokodelske dejavnosti družine Perger, je obogatilo sodelovanje z Oskarjem Kogojem, mednarodno priznanim oblikovalcem. Kogoj je za medičarsko in svečarsko delavnico Perger 1757 oblikoval nekaj izjemnih predmetov, poleg embalaže za mnoge mojstrovine Hrabroslav izpostavlja energetske sveče in energetske srce. Sveča preseneča s svojo svedrasto obliko, lectovo srce, ki ga je Kogoj oblikoval kot stičišče dveh jajc, najbolj popolnih in naravnih oblik rodovitnosti, pa pomeni nadgraditev zgodovinskega spomina. Kogojev prispevek je tudi lepo oblikovana embalaža za druge izdelke v Hiši mojstrovin. "Vse, kar ni za pojest, ostane za spomin kot lep okras," pravi Hrabroslav.

V številnih razstavah in nastopih na sejmih so že nešteto krat predstavili svoje izdelke in načine izdelovanja, pravi mojster, saj želijo, da bi njihove izdelke cenili ne le strokovnjaki domače in umetnostne obrti, ampak tudi širši krog ljudi. Za vse obiskovalce Hiše mojstrovin pa bodo v prihodnosti pripravili prijetno presenečenje, pred hišo na Legnu želijo namreč postaviti pravo starinsko lectarsko stojnico, ki bo le še popestrila obisk galerije in dopolnila dejavnost družine Perger.

Vecer - Maja Nabernik

Bo sluz odgnala turiste?

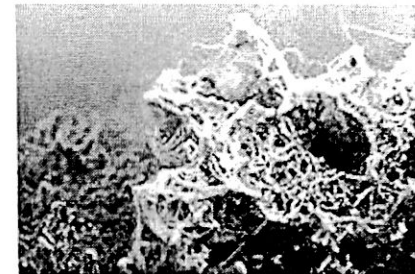
Po mnenju ameriškega strokovnjaka je Tržaški zaliv svetovni prvak po sluzi ISTRa - Čeprav nam strokovnjaki zatrjujejo, da je cvetenje morja, oziroma sluz, ki se v poletnih mesecih nabira na morski gladini, naraven pojav, je vse več tistih, ki menijo, da je pojav pravzaprav povzročil človek. Sluz je po mnenju ameriškega strokovnjaka podobna reakcija narave, kot vročina pri bolnem človeku. Bomo z morilsko algo, sluzjo in raznimi izpusti uničili že tako umazana morja?

Po mnenju največjega svetovnega strokovnjaka za sluzenje morja, ameriškega znanstvenika pakistanskega rodu Farooq Azama je pojav posledica sprememb v okolju, ki jih povzroča človek. Po njegovem je sluz alarm, ki kaže na dejstvo, da se v naravi nekaj bistvenega spreminja.

Čeprav še ni stoddostno dokazano, da smo z raznimi izpusti v morje ljudje povzročili sluzenje, pa s kanalizacijami, odpadki, smetmi in ostalo nesnago samo še pomagamo k njenem razmnoževanju. V

Tržaškem laboratoriju morske biologije so namreč opravili poskuse, s katerimi so dokazali, da se sluz ob večji količini proteinov, fosfatov in glukoze pridno redi.

"Po podatkih, ki jih imamo zdaj na razpolago, nismo našli neposredne povezave med pojavljanjem sluzi in izpusti v morje. Sama sluz je naravnega izvora, je pa tudi možna povezava z izpusti, ki prispevajo, da se ta pojav izraža dlje in močneje," nam je pojasnila vodja piranske biološke postaje **Alenka Malej**.

Sluz spravlja v obup kopalce, turistične delavcev in ribice, še hujši pa so njeni učinki na morski živelj. Pod debelo plastjo sluzi, ki se sesede na morskno dno, namreč preživijo le redki organizmi. Po morilski algi, ki je ušla francoskim strokovnjakom in pridno pustoši morskno dno tudi v Jadranskem morju, je torej tudi sluz potencialni grobar našega morja.

In kako na vse to gledajo oblasti? Naša zelo slabo. Lani je nekaj ministrstev piranski morski biološki postaji naročilo projekt o pojavu sluzenja in možnih rešitvah, letos pa morská biološka postaja za raziskovanje sluzenja od države ni dobila niti tolarja. Tako je vse, kar počnejo, le to, da se na lastne stroške odpeljejo na morje, potopijo, in ugotovijo, kakšno je stanje. Tri obalne občine pa plačujejo internetno stran, na kateri si lahko zaskrbljeni kopalci preberjo novice in pogledajo slike o pojavu.

Daniel Cek

Toča pustošila po Krasu

Tudi prihodnje leto trte ne bodo obrodile, poškodovan je les - vinogradniki pričakujejo pomoč države

KRAS - neurje s točo je opustošilo vinograde na Krasu. Škoda je skoraj stoddostna, brez večjega dela pridelka pa bodo vinogradniki ostali tudi prihodnje leto, ker je toča poleg listja in grozdov poškodovala tudi les. Na Grahovem Brdu je toča skoraj popolnoma uničila steklene rastlinjake. Brez lastnega grozdja je poleg zasebnih pridelovalcev vin ostal tudi Vinakras Sežana, ki mu je neurje uničilo 40 hektarjev vinogradov.

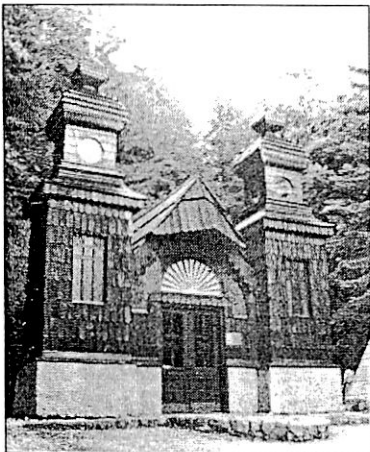

Slovesnost pri Ruski kapelici

Pri Ruski kapelici pod Vrščem je bila tradicionalna slovesnost v spomin na umrle ruske vojake, ujetnike v prvi svetovni vojni.

Te je leta 1916 pri gradnji ceste čez prelaz zasul snežni plaz. Slovesnosti ob 86. obletnici tragičnega dogodka so se udeležili slovenski predstavniki, med njimi zunanji minister Dimitrij Rupel, ter ruska državna in cerkvena delegacija. Slovesnosti sta se udeležila tudi ruski veleposlanik v Sloveniji in slovenski v Rusiji.

Minister Rupel in predsednik odbora za mednarodne odnose sveta federacije Mihail Margelov sta se pred slovesnostjo pogovarjala tudi o odnosih med državama.

Dražgoše zakrivili partizani? Nemci so streljali na vaščane, ker so morali ...

V oddaji TV Tednik so 9. maja letos na prvem, udarnem mestu predvajali prispevek novinarja RTV SLO **Jožeta Možine** o tem, kako je bila v bistvu znamenita dražgoška bitka nespametna in da bi jo bilo mogoče preprečiti ter da v bistvu partizani sploh niso zmagali. Po mnenju nekaterih sogovornikov Nemci vasi ne bi bili požgali in ne bi bili pobili prebivalcev, če se tam ne bi zadrževali partizani.

Možinov prispevek je precej razburil združenja slovenskih borcev. Zanje je bil prispevek organiziran napad na njihovo in svetinjo mnogih Slovencev - dražgoško bitko. Užaljeni so bili tudi zgodovinarji, ki so sodelovali v prispevku, saj naj bi bile njihove besede povsem zmanipulirane. Borčevska organizacija iz Škofje Loke je zahtevala pravico do odgovora. TV Slovenija je na teren poslala še eno ekipo, tokrat je prispevek pripravljala **Kir Clar**. Borcem so iz tedna v teden obljubljali objavo prispevka, v katerem naj bi bile izjave nekaterih drugih pric in drugačne izjave sodelujočih zgodovinarških avtoritet. Borci so pritisnili, češ da imajo pravico do odgovora, še posebej, ker je RTV SLO javni zavod.

Po govoricah nove različice prispevka niso hoteli predvajati, ker sta se uprla Možinova novinarska kolega legendarna **Rajko Gerič** in **Uroš Slak**. Novopečena urednica **Tanja Starič** je škofjeloškim borcem poslala pismo, v katerem je zapisala: "Skupna presoja je bila, da je tema preveč zahtevna in bi zanjo novinar potreboval več priprav in več časa. Ugotovili smo, da predvsem televizijsko (slikovno) ni dovolj skrbno in temeljito pripravljen. Razmišljali smo o dveh možnostih. Lahko bi prispevek slikovno dopolnili, kar pa je glede na dostopnost virov precej težko in dolgotrajno delo. Ali pa bi, namesto prispevka v Tedniku, ki bi zaradi omenjenih pomanjkljivosti utegnil izveneti v prazno, organizirali razpravo o tej tematiki v oddaji Omizje ..." Sicer pa naj bi o zadevi razpravljal celo Svet RTV SLO in morda bodo tam izglasovali, ali so se Nemci res pravilno odločili, ko so pobili nedolžne vaščane.

60 let po roški ofenzivi

Na Ogenjci pri Loškem Potoku je bila slovesnost v počastitev 60. obletnice roške ofenzive.

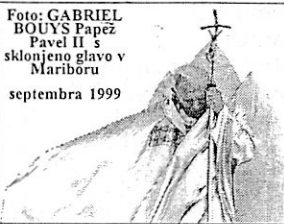
Slavnostni govornik, zunanji minister Dimitrij Rupel je med drugim dejal, da je bilo slovensko osvobodilno gibanje začetek slovenske državnosti. Med roško ofenzivo so fašisti požgali vasi Travniki in Novi Kot ter razdejali partizansko bolnišnico Ogenjca pri Loškem Potoku. Ranjenci so si prisegli, da se ne pustijo ujeti žive. Zato je bolničarka Mimi, potem ko so italijanski vojaki odkrili skrivališče, postrelila vse ranjence, nazadnje pa sodila še sebi. Kljub temu je nekaj ranjencev preživelo.

Papež z mašo ob zaključku svetovnih dnevov mladih sklenil obisk v Kanadi

pripravilo zunanjepolitično uredništvo STA

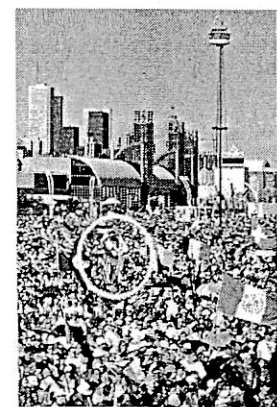
Toronto, 28. julija (STA) - Papež Janez Pavel II. je s slovesno mašo ob zaključku svetovnih dnevov mladih v Torontu sklenil prvi del naporne 11-dnevne ameriške turneje. Po dvodnevem počitku na otoku Strawberry se je v soboto udeležil kosila s 14 mladimi z vsega sveta, zvečer pa je v Downsview Parku sledil vrhunec dnevov mladih z nočnim b e d e n j e m . Srečanje več kot 200.000 mladih iz 170 držav, tudi iz Slovenije, /iz

Foto: GABRIEL BOUYS Papež Pavel II. s sklonjeno glavo v Mariboru septembra 1999

Avstralije sta se srečanja ude-ležila tudi Julie Brerar iz Sydneya in Andrew Bratina iz Melbourne /se je končalo v deževnem vremenu z mašo in posebno poslanico poglavarja rimskokatoliške cerkve. 82-letni papež je ob tej priložnosti tudi uradno sporočil, da bodo naslednji svetovni dnevi mladih leta 2005 v Koelnu v Nemčiji. Prvo srečanje mladih je bilo leta 1985 v Rimu.

Papež je v nedeljo v maši poudaril, da so spolni škandali v katoliški cerkvi povzročili čustva globoke žalosti in sramu, vendar je katoliško mladino pozval, naj podpre veliko večino duhovnikov, ki delajo dobro. Pred več kot 500.000 zbranimi je mladim vernikom

sporočil, da ne smejo dovoliti, da bi dejanja peščice odvrnila njihovo vdanost. "Če ljubite Jezusa, ljubite cerkev. Naj vam grehi in napake nekaterih njenih članov ne vzamejo poguma," je dejal 82-letni poglavar rimsko-katoliške cerkve. Papež je zbranim spregovoril na

nekdanjem letališču v severnem delu Toronta, ki so ga za to priložnost spremenili v veliko cerkev na prostem s 50 metrov visokim križem, ki se je dvigal nad prizoriščem. Množica se je raztezala, do koder je seglo oko. Zastave z vseh koncev sveta so zavihrale, ko se je mimo pripeljal papamobil s papežem, ki je sedel in mahal z rokami v pozdrav.

Papež bo odpotoval še v Gvatemalo in Mehiko, kjer bo zaključil svoje 97. pastoralno potovanje.

"Sex in the city",

je bil naslov v Sydney Morning Heraldu, ob obisku treh kitov v sydneyskem zalivu, tretji je zapustil prizorišče po nekaj dneh in prepustil ljubezenske prizore parjenja za stotisoče gledalcev, ki se zbirajo okoli zaliva, kot da gre za televizijsko nadaljevanko.

Promet okoli zaliva je bil dobesedno blokiran, ladje po zalivu so prevažale turiste in zaposlene v mestu, saj so namesto kosila izkoristili čas za ogled atrakcije.

To, da so kiti pripluli v zaliv je redkost in priča o tem kako je bila pomembna čistilna akcija v zalivu pred olimpijskimi igrami in ohranjanje čistega okolja.

Prvi obisk kitov v zalivu je bil zabeležen leta 1788.

Glas Slovenije – pokrovitelji:
The Voice of Slovenia – Sponsors:

Tel.: (02) 9629 5922

Tel.: (03) 587 22115

Republika Slovenija
Ministrstvo za zunanje zadeve
Urad za Slovence
v zamejstvu in po svetu

IMPACT INTERNATIONAL PTY. LTD.

WINNER OF AWARD FOR
OUTSTANDING EXPORT
ACHIEVEMENT

Tel.: (02) 9604 5133

NIGRAM d.o.o.

NIZKE IN VIŠKE GRADNJE

Z angleško prilogo
The Voice of Slovenia
***

Po avstralskem kontinentu,
v Tasmanijo, Novo Zelandijo, Argentino,
ZDA, Kanado, Švico, Avstrijo, Italijo,
Švedsko, Rusijo, na Japonsko, Finsko,
Madžarsko in v Slovenijo
***

Around Australia, New Zealand, Argentina,
USA, Canada, Switzerland, Austria, Italy,
Sweden, Russia, Japan,
Finland, Hungary and Slovenia
***

Tudi na internetni strani
Stičišče avstralskih Slovencev
<http://www.glasslovenije.com.au>

Slovenian Media House SLOVENIAN MEDIA HOUSE - GLAS SLOVENIJE: časopis Glas Slovenije - Slovenska TV 31 Sydney - Web; Manager: Florjan Auser; Glas Slovenije izdaja Slovenian Media House; glavna in odgovorni urednik: Florjan Auser; Glas Slovenije ustanovljen leta 1993. Je nedobičkonosen časopis; mnenja izražena v njem ne predstavljajo vedno mnenja uredništva - avtorji sami odgovarjajo za svoje prispevke (največ do 300 besed ali četri strani); vse pravice pridržane; ponatis ali uporaba celote ali posameznih delov dovoljen kadar je naveden vir (Glas Slovenije); Glas Slovenije nudi informacije o Slovencih v Avstraliji, Sloveniji in po svetu; izhaja enkrat mesečno; letna naročnina \$60.00 + \$ 6.00 GST; polletna - \$ 30.00 + 3.00 GST; letna naročnina v prekmorske države (letalska pošiljka) \$ 100.00. Pokrovitelji: od \$ 500.00 navzgor - Cenik oglasov v upravi. Mali oglasi: do 20 besed \$ 10.00; vsaka naslednja beseda 50 centov; fotografija dodatnih \$ 10.00. Glas Slovenije tudi na internetu - dostop z geslom.
NASLOV: SLOVENIAN MEDIA HOUSE - GLAS SLOVENIJE P. O. Box 191 Sylvania 2224 Telefon + 61 2 9522 9911 Fax + 61 2 9522 9922 E-mail: ovenia@zeta.org.au STIČIŠČE AVSTRALSKIH SLOVENCEV na internetu: <http://www.glasslovenije.com.au>